

CONTRA

nr 4 2006 (nr 188 från starten) årgång 32 Pris 25:-

**Irans imperiedrömmar
Politisk korrektiska
Missilförsvaret**

FRIHETENS RÖST
-för västerländsk demokrati-

9 770347 647008

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM
Telefon 08-720 01 45

E-post redax@contra.nu

Internet hemsida <http://www.contra.nu>

Sluten del endast för prenumeranter:

<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>

Användarnamn och lösenord finns endast i

den tryckta versionen av Contra

Prenumeration

Minst 175, rekommenderat 250 kronor, per år. Inbetalas på plusgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 443-5467.

Finland: Minst 20 euro per år.

Sampo girokonto 800055-1125829.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár

Redaktion: Tommy Hansson och C G Holm

Övriga medarbetare: Benny H. V. Andersson, Karl-Göran Bottwyk, Bertil Häggman, Bertil Lindblom, Fredrik Runebert och David Stavenheim samt Christer Arkefors i Italien, Peter Hartvig i Danmark, Bertil Wedin i Mellersta Östern, Allan C. Brownfeld i USA och Rune Westin i Australien.

Presslagd 2006-08-07

Strands Tryckeri, Lindesberg 2006

Omslagsbilden är denna gång hämtad från en amerikansk provskjutning med vapen som ingår i missilförsvarsprogrammet, som nu 23 år efter Ronald Reagans "Star Wars"-tal successivt börjar tas i bruk. Bilden visar en landbaserad missil som avskjuts mot långdistansrobotar som ska träffas i flykten.

Oscar Biscet - Kubas främste dissident

Oscar Biscet är läkare och kubansk oppositionell. Han är en av de kubanska dissidenter som sitter i fängelse. Han var ledare för den kubanska rörelsen för mänskliga rättigheter när han greps första gången 1999. I november det året höll han en presskonferens där den kubanska flaggan visades upp och ner. Biscet motiverade detta med att landet kränkte de mänskliga rättigheterna. Han dömdes till tre års fängelse för "kränkning av fosterlandets symboler", "skapande av allmän oordning" och "stämpling till brott". Under tiden i fängelset hindrade man hans fru, som är sjuksköterska, från att arbeta och man vräkte familjen från lägenheten.

Under fängelsetiden hölls Biscet i ett fängelse 60 mil hemifrån och utsattes för fysisk och psykisk tortyr. Han släpptes från fängelset 2002, men eftersom han fortsatte att arbeta för mänskliga rättigheter på Kuba greps han igen 2003 och dömdes då till 25 års fängelse. Domen motiverades med att Biscet hade försökt organisera en nationell

samling av de lokala klubbar som kämpade för mänskliga rättigheter på Kuba.

Oscar Biscet, en av Kubas främsta politiska dissidenter. På tröjan står: "Stoppa brotten mot mänskligheten". Mer om Biscet hittar Du på hemsidan www.free-biscet.org

Mindre luftföroreningar hotar klimatet

Nicolas Bellouin, vid Storbritanniens Meteorological Office i Exeter, har nyligen lämnat en ny aspekt på teorierna om global uppvärmning. Enligt Bellouin kommer de minskade luftföroreningarna att bidra till en ökad medeltemperatur på jorden med mellan 1,5 och 4,4 grader. Betydligt mer än de tal som brukar nämnas i samband med "växthuseffekten". Förklaringen är att föroreningarnas partiklar skapar moln och andra avkylande effekter i atmosfären och att de ansträngningar som görs för att minska luftföroreningarna följaktligen kommer att öka genomsnittstemperaturen.

Diskriminering upphör

I Contra nummer 6 2005 berättade vi att Datainspektionen ingripit mot Släktforskarförbundets hemsida "Anbytarforum", där släktforskare kunde byta information om sina anfäder. Det var nämligen möjligt att byta information om förfäder som var judar, valloner, zigenare och tattare. Datainspektionens ingripande innebar att de som tillhörde de nämnda grupperna förhindrades från att skaffa information om sina anfäder, på det sätt som varit möjligt för "ariska" svenskar.

Nu har Datainspektionen i tysthet backat. "Anbytarforum" innehåller återigen uppgifter om judar och zigenare. men inte längre under huvudrubriken "Etniska grupper", utan under rubriken "Särskilda forskningsområden". Det särskilda forskningsområdet förklaras med att judar finns registrerade hos de mosaiska församlingarna, inte hos Svenska kyrkan och att många zigenare och tattare inte finns registrerade alls i kyrkobokföringen. Det är alltså återigen fritt fram för den som har tattarblod i ådrorna att ta rätt på detta och vara stolt över det. Den tilltagande hysterin rörande etnisk härkomst har lett ett nyttigt bakslag för byråkraterna. Vi har alla en etnisk bakgrund och bör kunna vara stolta över den. Oavsett vad Datainspektionen och andra trakasserande myndigheter tycker.

Iran: våld och imperiedrömmar

Irans president Mahmoud Ahmadinejad tror att atombomben i händerna på hans våldsregim är ett historiskt tillfälle. Den regim han leder söker en möjlighet att förverkliga apokalyptiska drömmar. Ahmadinejad tror fullt och fast på att shiamuslimernas tolfte imam, deras messias, kommer att träda fram när som helst.

★★★ I officiella sammanhang har president Ahmadinejad sagt att historiens slut kommer att inträffa om två eller tre år. Då kommer det att bli kaos och stora omvälvningar. Det vore då idealiskt om luntan kunde tändas med en atomflamma. En islamisk atombomb i händerna på en fanatiker som Irans president skulle öppna vägen för andra radikala våldsregimer att skaffa kärnvapen, och i tur står sedan deras fanatiska terrorallierade, deras bröder och klienter.

I en artikel ("Nuclear Jihad", 5 april 2006) har en av de ledande konservativa amerikanska skribenterna, David Frum, i den italienska neokonservativa tidskriften *Il Foglio* tagit upp frågan, varför våldsregimen i Teheran försöker provocera fram flyngrepp mot sina kärnkrafts- och kärnvapenanläggningar. En orsak kan vara, menar Frum, att "Iranerna är så säkra på sina egna försvarsinstallationer att de kan besegra eller avvärja ett allierat flyngfall."

"Undervapen"

Under våren 2006 har Iran prövat nya "undervapen", som en kraftfull torped, och har därmed velat säga att om det blir flyngrepp kommer man att stänga Hormuzsutet. Det verkar otroligt, eftersom Förenta staterna med lätthet kan krossa grunderna för Irans militärmakt. En andra orsak kan, enligt Frum, vara: "Iranerna tror att den amerikanska viljekraften har blivit så försvagad av Irak[kriget] att Förenta staterna inte kommer att våga attackera dem, trots amerikansk militär överlägsenhet."

Det verkar också som om presidenten i Teheran är övertygad om att Iran är en "soluppgångens" nation, medan USA är

Vår tids Hitler – Irans president Mahmoud Ahmadinejad.

en "solnedgångens" makt som ligger i dödsryckningar (ett politiskt dokument med den innebörden överlämnades i augusti 2005 till det iranska parlamentet av presidenten). En tredje möjlighet skulle kunna vara: "Mullorna vill inte ha krig – men de vill ha denna konfrontation. Av någon anledning tror de att de vinner på förlängda, bittra, fruktlösa förhandlingar med Väst."

Om så är fallet är det naturligtvis frågan

bertil.haggman@contra.nu
Bertil Häggman

om det ligger i Västs intresse att dra ut på förhandlingarna. Inte heller Irans folk kan ha något intresse av en verklig kris, med de faror och lidanden det medför. Många debattörer i Väst, som inte inser farorna med en islamisk atombomb, hävdar att en verklig konfrontation med Iran skulle leda till att folket slöt upp kring de korrupta och förtryckande ledarna. Men det finns få eller inga bevis för sådana påståenden. Vad vi vet är att den nuvarande politiken är till fördel för härskarna i Teheran.

Samtidigt som den tjänar de mest radikala elementen inom regimen, innebär det att för varje dag kommer man ett steg närmare kärnvapeninnehav.

Våra dagars Hitler

Det inledande arbetet för att stoppa våra dagars Hitler, den iranske presidenten, har inletts. Ett ledande, privatfinansierat utskott i USA, The Committee on the

Present Danger, som hade en föregångare under det Kalla kriget, offentliggjorde i januari 2006 ett program för att möta hotet från Iran. Utskottet rekommenderar här att USAs politik i frågan om Iran som målsättning måste ha en regimförändring i Teheran, så att det iranska folket kan bli en del av det internationella samfundet och den fria världen.

Först och främst gäller det att förhindra att Iran får kärnvapen. Till en början bör USA arbeta för sanktioner mot företag som investerar över 20 miljoner dollar årligen i iransk oljeproduktion. Tillgångar utomlands tillhöriga ledande medlemmar av den iranska våldsregimen måste frysas, och internationella investeringar i Iran förhindras. Stoppad utlandshjälp kan också vara ett medel. Libanon måste till exempel låta sin armé avväpna Hizbollahs milis i södra delarna av landet, en milis som regelbundet genomför räder mot Israel*.

Smarta sanktioner bör riktas mot ledarskapet i Teheran. Det är dags att påbörja insamlandet av bevis för en rättegång mot ledarna. I samarbete med allierade är det viktigt att få till stånd en domstol. Ahmadinejad har genom att kräva utplånande av Israel brutit mot artikel 3(c) i 1949 års Folkmordskonvention, som gör det straffbart att direkt och öppet uppmana till folkmord. Andra brott för åklagaren att utreda kunde vara stöd till terrorister, korruption, tortyr och mord på politiska motståndare i Iran eller utomlands samt brott mot Ickespridningsavtalet. Den nu aktuella rättegången mot Charles Taylor kan tjäna som förebild. En efterlysning från Interpol av Khamenei och Ahmadinejad skulle bidra till att försvaga deras ställning internationellt.

Stöd till dissidenter

Fortsatt stöd till dissidenter i Iran är viktigt. Dessa frihetskämpar måste ges bättre möjligheter att organisera sig och upprätta kontakter med omvärlden. Sektionen för amerikanska intressen vid den schweiziska ambassaden i Teheran måste återupplivas och tillföras samma antal tjänstemän som iranierna har vid sin sektion vid pakistanis-

*Artikeln skrevs innan Hizbollahs förnyade angrepp mot Israel i juli och det israeliska svaret på de angreppen

ka ambassaden i Washington. Det är osäkert om ledarskapet för närvarande har fullt stöd av den iranska militären. USA bör utnyttja möjligheterna till kontakter för att undergräva våldsregimens stöd.

De som begår brott mot det iranska folket inom till exempel the Islamic Guard Corps och Basij måste få klart för sig, att de kan komma att ställas inför rätta för sina brott. Det är viktigt att president George W. Bush utnämner en tjänsteman i Vita huset med särskilt ansvar för Iran-frågor, vilken i media kan hålla kontakter med frihetskämpar i Iran. Under våren 2006 har amerikanska sändningar på Radio Farda (till Iran) utökats, och stora belopp satsas redan på utökad information till Irans befolkning. Amerikanska demokratiaktivister bör bemöda sig om att söka visa till och besöka Iran. Privata institutioner, som Freedom House i USA, måste uppmanas att verka i Iran och pressa regimen att ge bistånd till verksamheten.

För att öka det internationella stödet för regimförändring ligger det i Förenta staternas intresse att sprida information om förtrycket i Iran som offentliga hängningar och förföljelse av kvinnor som kämpar för jämställdhet.

Om de ovan nämnda påtryckningarna inte har effekt återstår riktade flyngrepp mot kärnkraftsanläggningarna i Iran. Eftersom kärnvapnen utvecklas i underjordiska rum kan det vara nödvändigt att tillgripa taktiska kärnvapen. En möjlig tidpunkt för sådana flyngrepp skulle kunna vara våren 2007 eller efter de amerikanska kongressvalen i november 2006.

Imperiedrömmar

Samtidigt som Iran manövrerar sig fram mot en direktkonfrontation med de allierade är det på tiden att man i Väst tar upp frågan om islams uråldriga imperiedrömmar, vilka på intet sätt övergivits. Författaren Efraim Karsh, chef för Mediterranean Studies vid King's College, University of London, tar upp frågan i en bok våren 2006 (*Islamic Imperialism: A History*, Yale University Press). Nyligen uttalade ledaren för palestinska Hamas, Khaled Mashal, följande apropå drömmen om ett islamiskt imperium:

”Det är på grund av att vår [världsomspännande islamiska] nation går framåt och är segerrik... Ni kommer, i Allahs namn, att bli besegrade... I morgon kommer vår nation att sitta på världens tron. Detta är inte ett påhitt av fantasin utan ett faktum.

I morgon kommer vi, om Allah vill, att leda världen.” (Efraim Karsh: ”Islam's Imperial Dreams – Muslim Political Ambitions aren't a Reaction to Western Encroachments”, *Wall Street Journal*, 4 april 2006).

Hamas är inte ensamt om att tro på ett islamiskt världsrrike. Ledande jihadister har öppet beklagat förlusten av Andalusien i Spanien 1492. Radikala västliga akademiker har länge förkastat denna tro på fortsatt kamp för ett islamiskt imperium som överdrivna och vettlösa drömmar. Den islamiske historikern och filosofen Ibn Khaldun skrev på 1400-talet: ”I den muslimska kommuniteten är jihad en religiös plikt på grund av den islamiska misionen och plikten [att omvända] alla till islam antingen genom övertalning eller med våld (citerat från Karshs artikel).”

I år firar muslimerna 600-årsminnet av Ibn Khalduns död, och lagom till detta jubileum har en ny upplaga publicerats av verket *The Muqadimah – An Introduction to History* (N.J. Dawood, 465 sidor, Princeton University Press). Inte bara inom islam utan också i Väst har Ibn Khaldun betraktats som den kanske ledande islamiske historikern. Det är på intet sätt förvånansvärt att han står för tron på utbredning av islam över hela världen genom mission eller med hjälp av våld. Tanken härpå är en av grundpelarna i den islamiska religionen.

Strategin för ett imperium föddes redan under Muhammeds tid i Mecka och Medina. Det är till och med så att vår tids radikala, islamistiska ideologer återoppar Muhammeds ursprungsstrategi som aktuell även i våra dagar. När Muhammed förföljdes i Mecka flyttade han till Medina och skapade kärnan till imperiet för att sedan återvända som segrare till Mecka. Dagens jihadister söker förtvivlat efter ett basområde av typ Medina från vilket man kan föra krig mot de ”otrogna”. Först var det talibanernas Afghanistan. Nu har man siktet inställt på Somalia eller kanske Irak, om vänsteropinionen i USA lyckas framtvunga ett förtida allierat tillbakadragande från Irak innan den nya irakiska demokratin är tillräckligt starkt etablerad.

Det islamiska imperium som dagens radikala jihadister drömmer om har föregåtts av ett historiskt imperium fyllt av våld och uppror, långt ifrån den ”toleranta civilisation” som nyimperialisterna i Mellanöstern vill beskriva det. Kalifatet är upplöst sedan 1924 (av turkarna), men

drömmen om världsherravälde finns kvar. En tidigare irakisk premiärminister, Nuri Said, uttryckte drömmen om världsherravälde på följande sätt: ”Även om araberna är naturligen bundna vid sitt eget ursprungsland, begränsas deras nationalism inte av gränser. Det finns en strävan att återupprätta den stora toleranta civilisation som utmärkte det tidiga kalifatet (citerat från Karshs artikel).”

Invandringen till Europa

Jihadisterna ser den islamiska invandringen till Europa som en möjlighet att återerövra Spanien och föra imperiet vidare till Frankrike och England. I det nya kalifatet skall mänskligheten samlas i en enda, muslimsk församling.

Problemet har under årtionden varit att de flesta akademikerna i Väst nonchalerat de muslimska imperiedrömmarna och inriktat sig på att anklaga Europa och Förenta staterna för ”imperialism”. För dessa akademiker har muslimernas lidande gjort dem till offer för andras erövringsförsök. Terrorangreppen mot USA 2001 sågs därför ofta som ett svar på USAs utrikespolitik, som enligt denna snedvridna tes hade provocerat muslimerna, särskilt genom stödet till Israel i konflikten med palestinierna. I stället är orsaken till den ohämmade kritiken av Förenta staterna att det är just världsmakten USA som står i vägen för det slutgiltiga realiserandet av drömmen att återupprätta kalifatets förlorade glans. För jihadisterna är bin Ladin en inkarnation av Saladin, som under medeltiden besegrade de kristna korsfararna och erövrade Jerusalem. Kampen för imperiet går vidare och är långt ifrån över:

”Tvärtom, nu när detta krig mötts av en så beslutsam motattack från Förenta staterna och andra, och med en västerländsk inblandning i hjärtat av Huset Islam, har det eskalerat till ett nytt stadium av häftighet (citerat från Karshs artikel).”

Några analytiker går så långt, förmodligen med rätta, att de ser en framväxt av en ”islamisk axel” i Mellanöstern, vilken förenar Hizbollah, Hamas, Iran, Syrien, Det muslimska brödrskapet, vissa fraktioner bland Iraks shiamuslimer och andra, en allians av antiamerikanska och antiisraeliska krafter, kanske med ryskt stöd.

Tanken på islam som ett imperium är mer levande än någonsin. Att tro att det går att övertala de radikala imperialisterna att överge sin kamp är riskfyllt och farligt. Den enda tänkbara lösningen är att besegra de

muslimska imperialisterna. Endast när den muslimska tron inte längre är en kraft för politiska ambitioner, främst i Mellanöstern,

kan människorna där införlivas med den övriga världens invånare utan den meningslösa tron på Saladin, hans efterföljare och

deras blodiga drömmar.

Al-Qaidas radikala tolkning av de muslimska påbuden

★★★ Motorn i de islamistiska ansträngningarna att bygga upp ett muslimskt världsimperium är terrornätverket al-Qaida, som på arabiska betyder "basen". Al-Qaida grundades 1988 av jihadister som Abdallah Azzam, Usama bin Ladin, Muhammed Atef och Ayman al-Zawahiri för att bedriva "heligt krig" på ett internationellt plan. Al-Qaida grundades utifrån en datoriserad lista över personer som deltagit i befrielsekriget mot Sovjetunionen i Afghanistan. Enligt bin Ladin, som tituleras emir, är den islamiska världen delad i två läger, Islams hus och Krigets hus. Det förra förutsätts bestå av stater vilka övergivit "den sanna islam". Dit hör exempelvis Egypten, Jordanien, Kuwait, Libyen och Saudiarabien. Al-Qaida uppfattar sig som företrädare för det senare och kan sägas ha följande målsättningar:

–Att radikaliserar islam överallt i världen; störta alla islamiska regeringar som anses ha avfallit från den sanna islamiska religionen; stödja muslimska krigare i länder som Afghanistan, Algeriet, Bosnien, Eritrea, Iran, Kosovo, Pakistan, Somalia, Tadjikistan, Tjetjenien och Jemen (eller i praktiken samtliga nu existerande, muslimska stater); tillintetgöra staten Israel samt USA; avskaffa alla nationsgränser mellan islamiska stater; förena alla muslimer i en internationell regering "som följer Kalifens lagar".

Den övergripande målsättningen är mer ambitiös än så, vilket framgår av Bertil Häggmans artikel härintill: att tillskapa ett islamiskt världsherravälde.

Al-Qaida leds således av den så kallade emiren Usama bin Ladin, en rikemansson och före detta playboy som föddes i Saudiarabien 1957. Han har vid sin sida ett ledningsråd och en samrådsgrupp. Till organisationen hör en kommitté för islamiska studier, en finanskommitté och en militärkommitté. En mediakommitté utger tidningen *Nashrat al-Akhbar*. Enheter som kallas celler finns i över 60 länder med cirka 70 000 medlemmar (en uppgift som härrör från 2001). Några av dessa celler står bakom terrorfalangen inom Hamas i Palestina.

Bin Ladin utvisades från Saudiarabien

1991 och tog då sin tillflykt till Sudan. Han tvingades lämna det landet våren 1996 och antog de afghanska talibanernas erbjudande att, bland annat i samarbete med mulla Omar, träda i deras tjänst. Efter det amerikanska angreppet på talibanernas Afghanistan i slutet av 2001 befinner sig bin Ladin på hemlig ort, förutsatt att han alltjämt är vid liv, vilket möjligen kan betvivlas. Om han lever är han troligen svårt handikappad.

Bin Ladins medgrundare av al-Qaida, Muhammed Atef, var ursprungligen en egyptisk terrorist. Han blev chef för al-Qaidas militärkommitté och dödades under strider i Afghanistan i november 2001. Han har även uppträtt under namn som Abu Hafs el Masry, Abdul Aziz Abu Sitta, Abu Hafs Taysir, Sheik Taysit Abdullah, Abu Fatima, Abu Khadija samt Abu Hafs. Medgrundaren Ayman al-Zawahiri är ursprungligen barnläkare från en förmögen egyptisk familj och var under flera år ledare för terroriströrelsen Egyptens islamiska jihad. För närvarande är han ledare för al-Qaidas kommitté för islamiska studier. Han anses vara hjärnan bakom bakom attackerna mot World Trade Center i New York den 11 september 2001. Också han har figurerat under olika pseudonymer såsom Abu Muhammad, Abu Abdullah, Abu al-Mu-iz, Ustaz, Abdel Muaz samt Nur.

Enligt Loretta Napoleoni i boken *Uppror i Irak: Al-Zarqawis heliga krig (Leopard 2006)* var det al-Zawahiri som initierade

det världsomspännande kalifatet. Själv-mord, liksom mord på muslimer, ansågs tills för bara några år sedan inte vara tillåtet i den muslimska traditionen. Al-Zawahiri gjorde emellertid en ny, radikal tolkning av de muslimska påbuden och hävdade att såväl självmord som dödande av andra muslimer var tillåtet om syftet var att skydda muslimer, sprida islam och bekämpa "de otrogna", de senare enligt denna tolkning såväl icke-muslimer som muslimer som kan uppfattas vara kätterska. Om oskyldiga muslimer dödas, lär al-Zawahiri vidare, kommer de i likhet med självmordsmördarna att få en given plats i paradiset efter den fysiska döden.

Det var vid al-Qaidas grundande i slutet på 1980-talet inte givet att man skulle ägna sig åt ren terrorverksamhet. Att så blev fallet möjliggjordes genom en dödlig maktkamp inom al-Qaida-ledningen. Den 24 november 1989 mördades sheikh Abdallah Azzam, bin Ladins mentor, som inte godkände att pengar kanaliseras till terrorism med "det heliga kriget" – jihad – som motivering. Azzam menade att detta stred mot sharialagens bud. Napoleoni skriver (sidan 50):

"Från det ögonblicket [mordet på Azzam] tog Usama bin Ladin och al-Zawahiri allt mera kontroll... och omvandlade al-Qaida till en terroristisk förtrupp för de revolutionära styrkor som opererade inne i arabstaterna... Lönnmordet var det första i en serie mord i al-Qaidas ledning som

påminner om Josef Stalins utrensning bland ledande bolsjevik. Morden omvandlade organisationen och beredde marken för det första bombdådet mot World Trade Center.”

Sheikh Azzam var en islamistisk ideolog som var född i Jenin i Palestina 1941 men vars övertygelser till slut blev obekväma för bin-Ladin och al-Zawahiri. I mars 1991 mördades vidare Azzams anhängare Mustafa Shalabi, som var verksam i New York bland annat som flyktingsamordnare. Han ersattes på sin post av ”den blinde shejken” Omar Abd al-Rahman, arkitekten bakom den första bombningen av World Trade Center 1993. Det har diskuterats om det var bin Ladin eller al-Zawahiri som låg bakom morderna på Azzam och Shalabi. Efter mordkampanjen kunde terroristfalanget inom al-Qaida skaffa sig ohotad kontroll över organisationen.

Det var givetvis ett katastrofalt nederlag för al-Qaida i det pågående terrorkriget att dess ”emir” i Irak, jordaniern Abu Musab al-Zarqawi (han har haft ett antal andra pseudonymer genom åren), kunde elimineras i samband med ett amerikanskt bombangrepp för någon månad sedan. Napoleon hävdar att USA medvetet överdrivit

Zarqawis betydelse, men faktum kvarstår att denne proletäre före detta småförbrytare faktiskt ledde den regeringsfientliga terrorkampanjen i Irak. Zarqawis frånfalle innebär naturligtvis inte att Kriget mot terrorn är vunnet, men det innebar likväl en viktig delseger för de allierade styrkorna i Irak. En hörnpelare i al-Zarqawis verksamhet var kriget mot shiamuslimerna, vilka han inte betraktade som sanna muslimer. Al-Zarqawi fick slutligen även med sig Usama bin Ladin i sin anti-shiitiska kampanj. Al-Zarqawi gjorde sig bland annat beryktad för mord genom halshuggning av kidnappningsoffer i Irak, bland dessa amerikanen Nicholas Berg.

I samband med inspektionen av platsen där al-Zarqawi dödats hittades bevis för planer på att genomföra allehanda terroraktioner, vilka skulle antyda att det var shiastyrda Iran som stod bakom terrorn. Dessa planer harmonierar väl med al-Zarqawis anti-shiitiska inställning.

Det är naturligtvis anmärkningsvärt att det för tillfället regeringsbärande palestinska partiet Hamas har kopplingar till al-Qaida. Hamas segrade i det senaste palestinska valet främst på grund av att det tidigare dominerande partiet, al-Fatah, av

en majoritet av väljarna uppfattades som korrupt och uttjänt. Man ville helt enkelt se någon form av förändring. Majoriteten av Hamas-sympatisörer kan därför knappast ses som anhängare av al-Qaida och dess extrema målsättningar. Det är en kärntrupp inom Hamas som identifierar sig med al-Qaidas och bin Ladins kamp och som inte under några omständigheter kan tänkas erkänna Israels rätt att existera.

Västvärlden har förklarat sig kräva Hamas erkännande av Israel och villkor för stöd, men ett sådant erkännande kommer sannolikt aldrig att materialiseras. Redan har tecken på en uppmjukning från Västs sida kunnat förmärkas. Företrädare för arabvärlden erbjöd sig tidigare vara villiga att pumpa in bidrag till Hamas som ersättning för det uteblivna västliga stödet, men om sådana bidrag talas numera tyst. De arabländerna som vill se en upptrappad konflikt i Israel/Palestina inser naturligtvis också att en sådan målsättning bäst gynnas om man håller inne med sitt stöd för att därmed förstärka Hamas desperation.

Tommy Hansson

Det demokratiska Taiwan och det kommunistiska Kina

★ Kineserna kommer! Folkrepubliken Kina engagerar sig nu för fullt utanför sitt traditionella närområde, Sydostasien, och söker inflytande och allierade på andra kontinenter samtidigt som landet också ökar sin försvarsbudget kraftigt. Att detta ger bekymmer i många huvudstäder är knappast märkligt, och särskilt i USA, Japan och icke minst på Taiwan följer man den militära och politiska utvecklingen på det kinesiska fastlandet med argusögon.

Kinas språng in på världssenen blir behörigt kommenterat av både politiska och militära kommentatorer. Och det är inte alltid så lätt att få med sig alla detaljerna, exempelvis när det gäller det komplicerade, trilaterala förhållandet mellan Kina, USA och Republiken Kina på Taiwan. När det till exempel hävdas att USA säger att ”Taiwan är en självständig stat” (*Norges försvar* 3/2006), är detta både riktigt och oriktigt och kräver därför en nyansering.

På det formellt diplomatiska planet har USA bara diplomatiska förbindelser med Folkrepubliken Kina. Detta innebär att USA anser Taiwan som en del av Kina, i varje fall officiellt. Det är inte möjligt att

i dag ha fullständiga diplomatiska förbindelser både med Folkrepubliken Kina och Republiken Kina (Taiwan). Men USA har ett intressekontor i Taipei som på många sätt fungerar som en ambassad, och USA levererar vapen till Taiwan. USA motsätter sig också ett kinesiskt militärt angrepp på Taiwan.

Men det finns en rad små stater – fortsatt

mellan 20 och 30 – som har fullständiga diplomatiska relationer med Republiken Kina på Taiwan. Dessa har inte diplomatiska förbindelser med Folkrepubliken Kina. Här försiggår bakom kulisserna en dragkamp, där ekonomiskt stöd och utvecklingsprojekt är en del av spelet. Det är dessa länder som årligen tar upp

spörsmålet om Taiwans FN-medlemskap och som också önskar att Taiwan blir medlem av Världshälsoorganisationen (WHO) som observatör. USA stöder det sistnämnda kravet.

På Taiwan har den politiska utvecklingen gått i en helt annan riktning än på fastlandet. Både Folkrepubliken och Taiwan var i utgångsläget enpartistater. På fastlandet regerade – och fortsätter att regera – kommunistpartiet med järnhand, och på Taiwan var nationalistpartiet Kuomintang allenarådande. Men på Taiwan har det skett ett oblodigt regimskifte som har fört Chiang Kai-sheks Kuomintang-parti i opposition efter fria, demokratiska val till presidentämbete, nationalförsamling och lokala myndigheter. Och dagens president, Chen Shui-bian, är medlem av ett parti som är med i samma internationella organisation som Folkpartiet i Sverige.

Dessutom har de mänskliga rättigheterna på Taiwan en helt annan status än i Folkrepubliken Kina. Ingen blir avrättad, även om Taiwan bibehåller dödsstraffet. Och inget land i världen avrättar fler än Folkrepubliken Kina. Det är eljest fortsatt

Lär dig politisk korrektiska!

2006 är som bekant valår. Återstår att se om det äntligen blir ett välbehövligt regeringsskifte. För att **Contras** läsare skall hänga med i snacket och kunna orientera sig bland alla politiskt korrekta kodord, smarta fraser och vissa namn presenterar redaktionen här en liten ordlista i "politiskt korrektiska" (jämför gärna med den liknande ordlista vi presenterade inför valet 2002 (*Contra* 4/2002!).

Acceptans: smartare ord för "godkännande".

Alliansen: beteckning för m, fp, c och kd som kanske visar att den tidigare fruktade, antitotalitära organisationen Demokratisk Allians inte längre anses som en borgerlig black om foten.

Amnesti: åtgärd för att illegala invandrare som gömt sig undan skall få stanna kvar i landet.

Anarkister: våldsbenägna vänsterextremister som egentligen menar väl.

Bananrepublik: ordet användes ursprungligen om små länder i Tredje världen vilkas ekonomi var uppbyggd kring export av den nyttiga och goda frukten; kan numera användas om alla länder man av en eller annan anledning inte gillar inklusive Sverige.

Barnfamiljer: begrepp som dammas av av politikerna i lagom tid före valet vart fjärde år i röstmaximerande syfte.

Berättelse: litterärt betonad eufemism för "större sammanhang"; användningen av ordet visar att brukaren hänger med i kultursidornas debatt.

Blatte: tidigare negativt värdeladdat ord för person med av utländsk härkomst, numera mestadels ett positivt ord som med förkärlek används av kretsarna kring tid-

ningen *Gringo*.

Blattesvenska: rotväliska som talas företrädesvis i vissa stockholmska förorter och som av tidningen *Gringo* föreslås upphöjas till ett lika korrekt språk som riktig svenska.

Bush, George W.: ondskan personifierad enligt den USA-hatande vänstern. Enligt mindre hatfulla men politiskt korrekta bedömare bör den högt utbildade Bush anses litet dum.

Bög: tidigare mycket negativ term för "homosexuell man", numera ett positivt kodord.

George W. Bush – hatsymbol för den USA-hatande vänstern. (Teckning: Benny H.V. Andersson)

Contra: räkna inte med att politikerna kommer att hänvisa till detta aktiva gäng övertygade västdemokrater, som till på köpet öppet stöder regeringen Bush i USA och dennas krig mot den globala terrorismen.

Det offentliga rummet: lite smartare omskrivning för "samhället".

Dinosauerier: företrädare för högeruppfattning.

Diskurs: finare ord för "diskussion" med vetenskaplig konnotation.

Dissa: använd gärna detta ord om du vill visa att du är välorienterad när det gäller de senaste inneåsikterna som brukar framläggas av vissa tyckarmaskiner; visst ja, ordet betyder "nedvärdera".

Empati: mer medvetet ord för kärlek och djupt känd sympati.

Expo: vänsterradikal tidskrift som ser "högerextremister" i varje buske men som av det politiska etablissemanget anges vara ett oomkullrunkeligt sanningsvittne.

Feminism: ideologi som klargör varför kvinnor är och bör vara överlägsna männen.

Feministiskt initiativ: ett gäng halvgalna fruntimmer som dock "menar väl" om man får tro de politiskt korrekta.

Flata: förr i tiden mycket negativ term för lesbisk kvinna, numera ett positivt kodord av det klatschigare slaget.

Friskolor: farlig skolform som motverkar indoktrinering från stat och kommun; bör därför, enligt somliga politiker, förbjudas.

Förnyelsebara energikällor: ofta flummiga företeelser som kostar skjortan att utveckla för att ens få blygsam effekt.

Försvaret: otidsenlig, patriarkalisk institution som, om det måste finnas i någon form, bör vara en verkstad för sociala experiment; en garanterad icke-fråga inför valet i september.

Föräldrar: vårdnadshavare som ses med misstänksamhet av "det allmänna" och som bör hindras att överföra religiösa och andra fördomar till sina barn.

Genus, genusperspektiv: ord som flitigt används i feministisk "vetenskap" för att visa hur kvinnor å det grövsta förtryckts av männen i alla tider.

Green, Åke: namn på åtalad men i Högsta

på sin plats att hänvisa till Amnesty-rapporten *Ingen är trygg*, även om den är flera år gammal.

Kommunistregimen i Peking har många interna utmaningar: bland annat stora sociala skillnader, arbetslöshet och etnisk oro. Dessutom kan det inte förutsättas att välutbildade människor för evigt kommer

att acceptera censur och åsiktskontroll. Om social och etnisk oro förekommer samtidigt som studenter och intellektuella börjar demonstrera, kan regimen komma att ställas inför betydande problem där väpnad makt kan sättas in; detta om myndigheterna inte börjar slå in på demokratins långa väg.

Idealt borde det kunna gå att ha dip-

lomatiska relationer med båda kinesiska stater, för i den verkliga världen existerar både Folkrepubliken Kina och Republiken Kina.

Och så får frågan om en eventuell återförening komma som en frivillig process mellan två demokratiska stater!

Nils Tore Gjerde

domstolen friad pastor som i en predikan uttalade sig negativt om homosexuella handlingar men anbefalld kärlek gentemot dessas utövare; när en politiskt korrekt debattör anför namnet "Åke Green" menar vederbörande "hatande vettvilling som viftar med Bibeln".

Guantanamo: plats på Kuba under amerikansk kontroll där islamistiska terrorister hålls fängslade; G. används av USA-hatare för att insinuera att USA är synonymt med Sovjetunionen och Nazityskland.

Gubbväldet: den förment manliga dominansen i samhället eller del därav.

Gud: i allmänhet i den politiskt korrekta "diskursen" symbolord för oåtkomlig och icke existerande överhet; när en fanatisk islamist använder ordet (Allah) betyder det i realiteten "Satan". Bör enligt ledande socialdemokrater och andra ateister rensas ut ur skolundervisningen. Tror på Gud gör man enligt klokskapen företrädesvis i Knutby och inom Livets Ord.

Hammar, K G: politiskt synnerligen korrekt före detta ärkebiskop i Svenska kyrkan som efter ett helt liv som förment kristen fortfarande kallar sig "sökare". Kyrkans motsvarighet till Göran Persson, vilken för övrigt kallat H. "en stor man".

Homofobi: all kritik mot homosexualitet.

Hållbar utveckling: miljörörelaterad kliché som leder vägen tillbaka till medeltiden.

Höger: dåligt, ondskefullt, något det gäller att taga största möjliga avstånd från.

Imperialism: a) ekonomisk i.: västvärldens sätt att suga ut omvärlden medelst obarmhärtig kapitalism; b) amerikansk i.: Bush-regeringens sätt att skaffa sig världsdominans genom en kombination av politiska, ekonomiska och militära medel (i verkligheten är i vänsterns omskrivning för den globala spridningen av välstånd och demokrati).

Implementera: ordet, som betyder "genomföra", "omsätta i praktisk handling", bör användas av den som vill göra sken av att ha lite mer vetenskapliga ambitioner.

Invandring: icke-ämne inför valet eftersom denna företeelse enligt etablissemanget anses obetingat positiv för landet (alla som tycker annorlunda avfärdas som svårartade extremister).

Israel: kämpande demokrati i Mellanöstern, som av Jan Eliasson och andra glassiga UD-typer förklaras svara "oproportionerligt" när man slår tillbaka mot

Vindkraftverk – en vanlig syn i exempelvis norra Tyskland (som här) och Danmark. En väsentlig, och energimässigt oerhört ineffektiv, del i "den hållbara utveckling" som miljöknäppisarna förespråkar. (Foto: Tommy Hansson)

Hamas, Hizbollah, Syrien och Iran och dessas förintelsestrategi.

"Jag kan tycka": med detta uttryck menar användaren att åsikten i fråga beskriver hur något faktiskt är, fast vederbörande av något skäl föredrar att inte säga det rent ut.

Katrina: naturkatastrof som ödelade bland annat New Orleans i USA: i vänsterns ögon egentligen Bushs fel, eftersom USA inte antagit Kyotoprotokollet.

Knutby: synonym för ondskefull och fanatisk religionsutövning.

Kolumnist: finare ord för "krönikör".

Konsensus: mer vetenskapligt alternativ för "samförstånd".

Kontext: finare ord för "sammanhang".

Korsfarare: tidigare positiv term som betecknade någon som arbetade idellt, numera islamistiskt betonat ord för alla motståndare till av Allah godkänd terrorverksamhet, särskilt Bush-administrationen och dess anhängare inklusive Storbritannien under Tony Blair.

Kulturell särart: term använd för att visa hur fina alla kulturer, utom den västerländska-kristna kulturen, är.

Kungen: slagpåse som kan trakasseras av exempelvis politiker och så kallade komiker som vill framstå som radikala efter behag, eftersom k. och hans familj ändå inte förutsätts ha något människovärde att tala om.

Kvotering: nödvändigt tillvägagångssätt

för att få in företrädesvis kvinnor och invandrare, som rent kompetensmässigt inte skulle platsa, i alla samhällsinstitutioner.

Könsneutralt äktenskap: av det politiska och kyrkliga etablissemanget sanktionerad samlevnadsform för att få det att se ut som om "bögar" och "flator" (se ovan) faktiskt kan ingå äktenskap med individ av samma kön med samma böjelse.

Lasermannen: den galne mördaren John Ausonius har någon gång försökt ursäkta sitt beteende med att "Ny demokrati också var mot invandrare"; begreppet. används därefter för att visa hur hemskt partiet var. Att L. själv kommer från invandrabakgrund talas det inte alls om.

Ligga i framkant: smartare sätt att säga att man minsann hänger med i utvecklingen på något område.

Lite: ord som läggs till före adjektiv för att visa att användaren är coolt distanserad till det som kommer efter: till exempel "lite roligt", "lite bra" och så vidare.

Magkänsla: används synonymt för "intuition" om man vill göra anspråk att tillhöra innegången i debatten.

Markörer: nu har vi hamnat i det vetenskapliga fikonspråket igen: m. används här som synonym för "bärande inslag", "hållpunkter".

Mötesplats: varmt mänskligt ord som beteckning för alla sammanhang där ett antal människor eller grupper har kontakt med varandra.

Nazister: våldsbenägna, socialistiska nationalextremister som ibland kallas "högerextremister".

Neokonservativa: ett gäng sionistiska vettvillingar i USA som styr Bushs utrikespolitik.

Norberg, Johan: tyckarmaskin med smort munläder och fräsch frisyr med anknytning till Timbro, fungerande som alibi för medievänstern då denna har behov av någon "motvikt" mot företrädarna för den egna ideologin.

Nya moderaterna: före detta konservativt/liberalt parti som, under Fredrik Reinfeldts ledning, står för en utslätad lagom-filosofi som kan innebära lite vad som helst. Utrikespolitiskt små eller inga skillnader jämfört med (s).

Omsorg: positivt ord som ger uttryck för innerlig omsorg om behövande medmänniskor, men som används i strikt politisk mening av sossar i valtider för att uttrycka något som enbart socialdemokratin förutsetts stå för.

Palme, Olof: helgongestalt i snyftväns-terns ögon som symboliserar de svunna välfärds- och solidaritetsåren. Brukar även hyllas av vänsterextremister, som före mordet på P. avfärdade denne som kapitalismens köpte lakej.

Patriarkatet: se "gubbväldet" ovan (p. har dock en mer konspirativ innebörd, det vill säga det finns en sammansvärjning bland manliga maktavare i syfte att hålla kvinnosläktet nere i underdånighet).

Peka med hela handen: inneuttryck för att vara övertydlig.

Pride: beteckning på gayfestivalen i Stockholm på sensommaren (borde väl egentligen heta "shame").

Positionera sig: term som används av bland andra ledarskribenter och krönikörer av det mer pretentiösa slaget för att illustrera, hur personer eller grupper vill komma i fördelaktigt läge.

Positiv särbehandling: se "kvotering" ovan.

Problematisera: pseudovetenskapligt begrepp som används i positiv betydelse för strävanden att komplicera ett sammanhang; möjliggör för feministiska charlater som Tiina Rosenberg och Eva Lundgren att publicera tjocka, svamliga avhandlingar.

Projektet: term som används för att visa att en viss kategori människor i själva verket har en uttänkt plan för att nå vissa syften – till exempel "det feministiska p.", "det

Olof Palme – helgongestalt för snyftväns-tern. (Foto: Tommy Hansson)

manliga p."

Rättvis fördelning: ursäkt för att ta pengar från driftigt folk, företrädesvis via skattsedeln, och ge till dem som med en luddig formulering brukar kallas "de som har det svårt i samhället".

Rättvis handel: vänsterslagord som betyder att vi bör handla så mycket som möjligt med Kuba och ett antal andra ekonomiskt och politiskt efterblivna länder i Tredje världen.

Rökare: brukare av njutningsmedlet tobak som får behandlas hur som helst, inklusive med hugg och slag, för att andra skall känna att de mår bra.

Signaler: används mestadels i negativ bemärkelse, oftast i betydelsen att politiker som betar sig svinaktigt sänder ut "fel signaler", det vill säga föregår med dåligt exempel.

Sionism: ursprungligen term för att beteckna en ideologisk strävan att upprätta ett judiskt nationalhem i Palestina men som sedan 1960-talet fungerar som alibi för antisemitism, och som i dag innebär en ursäkt för Jan Guillou, Per Gahrton, KG Hammar, Göran Rosenberg och andra Israel-hatare att ständigt racka ner på Mellanösterns enda demokrati.

Självmondsbombare: enligt USA- och Israel-hatarna egentligen ideella personer som tvingas till våldshandlingar av hemsk sionism respektive imperialism.

Skoluniform: synonym (för främst Folkpartiet) för lag och ordning i skolan.

Spetskompetens (eventuellt med spjutframför): näringslivsjargong som gjort intrång även på det politiska området och betyder "mycket god kunskap/färdighet inom ett visst område".

Strategi: smartare ord för "långsiktig framförhållning".

Struktur: låter vetenskapligt och smart, betyder "uppbyggnad" eller "sammanslagning".

Subsidiaritet: EU-principen om att alla beslut skall fattas så nära medborgarna som möjligt; i praktiken är det ändå byråkratin i Bryssel som bestämmer.

Sätta ner foten: uttryck för att visa vad man verkligen tycker.

Tilltal: inneord som står för det sätt på vilket politiker, eller kanske författare, väljer att uttrycka sitt budskap gentemot allmänheten.

Tsunamin: den fruktansvärda naturkatastrofen annadag jul 2004 har blivit ett begrepp för dels människans litenhet inför naturen, dels den socialdemokratiska regeringens inkompetens och senfärdighet.

Tännsjö, Torbjörn: Galen professor och kommunist som försöker dölja sin galenskap bakom epitetet "filosof". Brukar dammas av när någon tidningsredaktör får för sig att det skulle sitta bra med ett debattinlägg som försvarar exempelvis mord på spädbarn.

Unicitet: pseudovetenskapsvarning igen, synonym för "särart".

Uppfinna hjulet på nytt: modeuttryck för att komma på något riktigt bra och innovativt.

"USA måste samarbeta": den övriga världen inklusive FN bör få vetorätt över allt världens enda kvarvarande supermakt gör, inklusive åtgärder för att stävja angrepp på landets medborgare.

Uthållig: används av företrädesvis så kallade miljövänner för att att rättfärdiga en utveckling innebärande återgång till förhållanden som rådde före den industriella revolutionen.

Välfärd: se "omsorg" ovan.

Värdegrund: modeuttryck som vill göra sken av ett det faktiskt finns bestående värden kvar i det värdenihilistiska och sekulariserade Sverige.

Wejryd, Anders: KG Hammars (se ovan) efterträdare som svensk ärkebiskop. Allmänt hygglig, medelålders man som uppenbarligen är tillräckligt oförarglig för att bli kyrkans nye Göran Persson. ☞

Reformerad arbetsrätt ger lägre sjukfrånvaro

Hur påverkar arbetsrätten och anställningstryggheten sjukfrånvaron? Effekterna av en reformerad arbetsrätt har länge varit väldigt svåra att studera. Men riksdagens beslut 2001 att reformera turordningsreglerna i LAS (Lag om AnställningsSkydd) för företag med färre än tio anställda har gett nationalekonomerna unika möjligheter att studera sambanden. Assar Lindbeck, Mårten Palme och Mats Persson har tagit tillfället i akt att jämföra förändringarna i småföretag med färre än tio anställda med förändringarna i småföretag med 11 till 20 anställda före och efter reformen. Slutsatsen av den jämförelsen är att den totala sjukfrånvaron sjönk med 0,2-0,3 dagar per år och anställd. Studien visar också att de anställda som har hög sjukfrånvaro i högre grad avbryter eller förlorar sina anställningar i de företag som påverkas av lagändringen. Men samtidigt visar studien att människor med en diger sjukdomshistoria lättare får jobb inom dessa företag.

Nationalekonomerna Assar Lindbeck, Mårten Palme och Mats Persson har för Stockholms universitet skrivit ett "Seminar paper" med titeln "Job security and work absence: Evidence from a natural experiment". Författarna menar att den allmänna förståelsen för att bidrag och arbetsrätt påverkar och påverkas av hur arbetsmarknaden fungerar har ökat. Turordningsreglerna i Lag om Anställnings-Skydd (LAS) ger de anställda incitament att hellre sjukskriva sig än att byta till ett mer lämpligt jobb. Anledningen är att de som har varit anställda länge i ett företag har byggt upp ett seniorkapital vilket betyder att de är mer skyddade från arbetslöshet än de med mindre seniorkapital. Eller med andra ord, den som är först anställd i ett företag är den som sägs upp sist medan den som är senast anställd är den som först blir uppsagd när företagen behöver minska sin arbetsstyrka.

Lagen leder också till att företag har ett intresse av att undvika individer med ett förflutet av lång sjukfrånvaro eftersom kostnaden för själva sjukfrånvaron samt avbräcket i produktionen påverkar ett företag väldigt negativt. Därför blir det mycket viktigt för arbetsgivaren att noggrant undersöka de kandidater som söker ett visst jobb på företaget. Samtidigt finns också incitament hos de anställda att överutnyttja sjukförsäkringssystemet när risken för att bli uppsagd är så pass liten som den är för de som har ett stort seniorkapital.

Dessa logiska resonemang och hypoteser är ofta svåra att testa i verkligheten eftersom arbetsrätten i regel är lika i hela landet. Därmed är det också svårt att separera

effekterna av arbetsrättslagarna. Men om arbetsrätten skiljer sig åt mellan företag och/eller industrier får man problem med urvalet eftersom individer med en hög risk för mycket sjukfrånvaro samt preferenser för en stark arbetsrätt tenderar att välja företaget som har en stark arbetsrätt. Därmed erhålls ett snedvridet urval.

Så tack vare lagförändringen som

fredrik.runebert@contra.nu

beslutades i riksdagen 11 oktober, 2000 och som implementerades 1 januari, 2001 går det att jämföra två grupper; en behandlingsgrupp och en kontrollgrupp. Kontrollgruppen definieras som småföretag med 11-20 anställda och valet av den gruppen grundar sig på att de två grupperna ska vara så lika varandra som möjligt eftersom det kan finnas stora skillnader mellan storföretag och småföretag. Lagen röstades fram av Miljöpartiet och de borgerliga partierna och den går ut på att företag med upp till tio anställda ska ges rätt att undanta två anställda från turordningsreglerna. Något självurval existerar troligen inte före 2001. Möjligtvis kan det misstänkas att företag och anställda redan under 2000 anpassade sig efter det som man då kunde ana skulle bli verklighet inom en snar framtid. Det var under den första halvan av 2000 som det blev sannolikt att en lagändring var möjlig. Därför har Lindbeck, Palme och Persson testat för både år 1998 och 1999 som startår.

Tidigare empiri visar att det finns ett samband mellan sjukfrånvaro och arbetslöshet. Vid recessioner, då arbetslösheten stiger,

sjunker i regel sjukfrånvaron. Anledningen är att många då känner sig mindre säkra på att de har ett jobb kvar att gå till. Det finns också studier som visar att ett samband mellan arbetsrätt/anställningstrygghet och sjukfrånvaro existerar. Sjukfrånvaron tenderar att vara lägre under provanställningar än under fast anställning.

Forskarnas individuella paneldata ger möjlighet att skilja på kompositionseffekter och beteendeeffekter. Med andra ord, forskarna kan se om en viss förändring beror på en lägre benägenhet att sjukskriva sig eller om det beror på förändringar i behandlingsgruppens komposition. De sistnämnda förändringarna kan uppstå på tre sätt; 1. Anställda med diger sjukdomshistoria sägs upp, 2. Företagen blir mindre noga med att anställa människor med låg sjukfrånvaro och 3. Den anställda som ofta är sjukskriven och som premierar en stark arbetsrätt säger upp sig självmant för att söka sig till ett företag som inte berörs av lagändringen. Alla dessa punkter kan leda till en bättre matchning på arbetsmarknaden. Det kan leda till lägre sjukfrånvaro då den anställda kan byta från ett jobb där den anställda vantrivs och mår dåligt till ett jobb där han eller hon trivs mycket bättre. Denna bättre matchning kan i sig minska sjukfrånvaron på sikt.

Men det finns vissa problem med studien som författarna själva presenterar i slutsatsen. Det första problemet är att de enbart kunnat mäta den sjukfrånvaro som är längre än två veckor eftersom databasen LISA enbart registrerar sjukfrånvaro som betalas av det offentliga. Under den tidsperiod som

Fortsättning på sidan 19

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av Tommy Hansson och C.G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

Sveriges nedrustning...

Försvarets materielverk (FMV) publicerade för en tid sedan en lista avseende krigsmateriel som antingen skall skrotas eller säljas. Orsaken härtill anges vara att materielen i fråga inte behövs "för att vidmakthålla eller utveckla operativ förmåga". En hastig titt på förteckningen över krigsmateriel som försvarsmakten inte längre anser sig behöva räcker för att fullt ut inse, att rikets försvarsledning har avhänt sig möjligheten att försvara Sveriges gränser vid en eventuell invasion.

Bland materielen på listan märks 50 000 automatkarbiner med beteckningen AK 4, 25 541 kulsprutepistoler m/45, hela beståndet (450) 12 centimeters granatkastare m/41, 103 15 centimeters haubits 77, 103 terrängbil 11, 368 terrängbil 30, 160 stridvagnar 121, 160-250 pansarbandvagn 302, 336 pansarbandvagn 501, 700 bandvagn 206, 3 ubåtar typ Näcken, 1 ubåt typ Västergötland, 4 korvetter typ Göteborg, 6 patrullbåtar, 52 stridbåt 90, 14 helikopter 4, 20 helikopter 9. Listan fortsätter.

Denna uppställning visar att försvarsmakten, som vi känt den, inte längre existerar. Kvar finns några tusen aktiva befäl och soldater som i bästa fall anser att de utför en meningsfull uppgift när det skickas ut på FN- och andra internationella uppdrag, forslar bort fåglar som drabbats

Det svenska så kallade försvarets bandvagnar har blivit en utrotningshotad art i dessa avrustningens tider.

av fågelinfluensa eller kuskar land och rike runt i dyra reklamjippon på skattebetalarnas bekostnad.

Och försvaret är minst av allt en valfråga. Inte något parti bryr sig.

(Vårdkasen, medlems- och informationsblad för Förbundet för Sveriges folkförsvaret)

...som redan Karl Gerhard sjöng om!

En av revyartisten Karl Gerhards mest älskade kupletter heter "Nu ska vi vara snälla". Texten skrev Karl Gerhard till Jules Sylvains musik redan 1935. Vi citerar följande rader med bäring på krisen i det svenska så kallade insatsförsvaret år 2006:

"När hela världen offerar miljon på miljon på krut och kanon har Sveriges nation blott en försvarsminister men inget försvar, den flotta vi har man indrar och spar. Försvarskommissionen ett praktverk gett ut med följande visa beslut: Vi ska inte tala om Bofors och Krupp, ty nu ska vi vara, nu ska vi vara snälla! Vi var inte med när som krutet fanns upp och tror inte det kan, tror inte det kan smälla. Om fienden kommer från luften till oss så gömmer vi oss, och då kan han ej slåss! Och hjälper ej det får vi sjunga förstås: Nu ska vi vara, nu ska vi vara snälla!"

Ubåtsjägare berättar

Säg ordet "ubåtsjakt" och många kommer med viss automatik att tänka på två personer: Hans von Hofsten och Emil

Svensson, båda ordentligt i hetluften på den tiden vi jagade kränkande ubåtar i svenska farvatten. Den förstnämnde är tyvärr avliden, men Emil Svensson är i hög grad fortfarande verksam. 2005 gav han ut boken *Under den fridfulla ytan* (Marinlitteraturföreningen), där han redogör för sina erfarenheter från ubåtsjaktverksamheten samt som förhandlare med ryssarna under Carl Bildts regering 1991-94.

Det bärande temat i Svenssons bok är att det var Sovjetryssland som stod bakom kränkningarna av svenska vatten, något som givetvis alla vettiga bedömare, fränsett några få konspirationsteoretiker som tenderar att skylla all ondska i världen på västmakterna och NATO, inser. "Alla i den politiska och i den militära ledningen visste att det var sovjetiska u-båtar", citeras Svensson i en intervjuartikel i tidningen *Världen i idag* (21 juni 2006). Den enda främmande ubåt som klart och tydligt kunde identifieras under den aktuella perioden var också mycket riktigt sovjetisk: den så kallade U137, som gick på grund i Gåsefjärden utanför Karlskrona i oktober 1981.

I intervjuartikeln av Ruben Agnarsson konstateras inledningsvis att den svenska ubåtsjakten hade en mycket svår situation, emedan den socialdemokratiska Palme-regeringen i praktiken hade avskaffat denna del av det svenska försvaret redan 1972, trots att det var känt att ryssarna hade kränkt svenska farvatten sedan Andra världskriget. I mitten av 1990-talet hade en viss förstärkning skett, men då hade politiska beslut redan tagits om att avrusta det svenska försvaret.

Det är mycket möjligt att den kränkande verksamheten fortsätter, eftersom vi inte längre har några resurser att bedriva ubåtsspaning och ännu mindre ubåtsjakt.

Nu bannlyses negerkyssen

I Båstad har Björn Brückmann, ägare av en glassbar serverat specialiteten "negerkyssen" sedan 1959. Aftonbladet rycker ut och brännmärker glassanrättningen i fråga som högeligen "rasistisk" (10 juli 2006). Fattas bara – tidigare har man ju ondgjort sig över såväl negerbollen som GB-glassen Nogger Black. Sistnämnda glass anmäldes till den så kallade diskrimineringsombudsmannen (DO) i fjol av Centrum mot rasism, men DO valde förnuftigt nog att inte agera. Inte heller i fallet med negerbollen har något konkret gjorts.

Om glassanrättningen "negerkyss"

kan det slutligen sägas att försäljningen femdubblades efter uppmärksamheten i massmedia.

Supandet har flyttats

Sommaren 2005 förbjöds förtäring av alkoholhaltiga drycker i en rad parker och på torg i Stockholm. Bland dessa parker märks Mosebacke torg, Sandbacksparken, Stigbergsparken, Axel Landqvists park, Björns trädgård, Medborgarplatsen, Bysis torg och Nytorget. Här råder alkoholförbud dygnet runt. På andra platser, såsom Åsöberget, Fåfången och Vitbergsparken, är förbudet i kraft klockan 22.00-07.00.

Våra vanligaste nykterhetsapostlar, inklusive många politiker, har för sig att förbud automatiskt löser alla alkoholproblem. Gång på gång kommer dock dessa förhoppningar på skam. Det har således visat sig att supandet bara har flyttats till andra ställen. Ett av dessa är Gotlandsparken, som blivit en samlingsplats för missbrukare av olika slag. Den som ertappas av polis med offentligt alkoholbruk på "förbjudna" platser kan dels få alkoholen förverkad, dels få böta mellan 400 och 600 kronor för brott mot ordningsstadgan.

Personer som bor nära Gotlandsparken har märkt en klart försämrad situation sedan förbudet infördes på en rad andra platser. Det finns också en allmän oro över den tilltagande intoleransen i samhället. "Maria" citeras i en lokaltidning: "De här människorna har bott på Söder i hela sitt liv. Sedan flyttar det in en massa rika människor och vill att de ska bort."

(Mitt i Södermalm)

Förrädaren Bergling till förräddarparti

Före förrädaren Stig Bergling, alias Eugene Sandberg, alias Stig Sydholt, har blivit medlem – var annars? – i Vänsterpartiet. Han lär även ha uttryckt önskemål om att bli riksdagskandidat.

Partivalet kan alltså knappast sägas överraska: så vitt känt har samtliga under modern tid avslöjade och dömda svenska spioner arbetat för kommunistiska Sovjetunionen, favoritlandet för Vänsterpartiets föregångare Sveriges kommunistiska parti och Vänsterpartiet kommunisterna. Bland dessa spioner märks Hilding Andersson, Fritiof Enbom och Stig Wennerström.

På den socialistiska kanten finns dock mångafrämmande fåglar. En av dessa hette Sven-Olof Lindholm, svensk nazistledare på 1930- och 1940-talet. Även Lindholm

sympatiserade, såvitt vi kommer i håg, med dåvarande Vänsterpartiet kommunisterna på äldre dar och var anhängare av den vpk-stödda linje 3 i kärnkraftsömröstningen 1980.

Det är minst av allt konstigt att förrädare av olika politiska kulörer dras till förräddarpartier.

Myndigheter och varumärken

Även om man anlitar Patent- och registreringsverket för att skydda sitt varumärke ska man inte vara säker på att skyddet är något värt, när staten är ute efter det. Det har försäkringsförmedlaren Försäkringsstrategi Carlstedt och Partner AB fått erfara. Sedan 2005 har bolaget arbetat med varumärket Lots, som är i vederbörlig ordning registrerat hos Patentverket. Lots används för ett hjälpmedel där kunderna kan följa utvecklingen på sitt pensionssparande på internet. När den statliga Premiepensionsmyndigheten (PPM) ansökte om varumärkesskydd för en liknande tjänst med samma namn fick man avslag. Men tog namnet ändå. När Carlstedt och Partner har klagat på varumärkesintrång avvisar chefsjuristen på PPM Håkan Nyholm klagomålen med att PPM är en myndighet och inte driver näringsverksamhet... PPMs Lots hjälper pensionsspararna att på internet välja rätt fonder för sin premiepension.

Skattmasen bestämmer godkända kebabrecept

De stora rullarna som kebab-kockarna skär kött från tillverkas av tio olika företag i Sverige. Ett av dem, Järvsö kebab, råkade

ut för en skatterevision, där skatteverket hävdade att företaget hade otillåten åtgång av köttråvara och kryddor. Det kan bara vara svartförsäljning som förklarar svinn över 5 procent menar skattemyndigheten i Gävle genom Monica Hedström. Järvsö Kebabs ägare menar däremot att svinnet blir större om man höjer kvalitén och minskar mängden senor och brosk som ingår i kebabben. Dessutom är 5 procent en siffra som är normal vid annan köttberedning, inte kebab-tillverkning.

Järvsö Kebabs ägare Ali Sahindal utsågs till årets företagare i Bollnäs 2003 och har genom åren expanderat sin verksamhet kraftigt. Nu verkar det vara slut på det.

(Världen idag)

Privata vårdcentraler bättre och billigare

Landstinget i Västra Götaland har låtit göra en jämförelse mellan vårdcentraler som drivs av landstinget och vårdcentraler som drivs i privat regi. Fem offentliga och fyra privata vårdcentraler har jämförts. De offentliga vårdcentralerna hade 3,5 gånger så mycket kringpersonal kring läkarna, vilket innebar att patienten hade svårare att få kontakt med läkaren och därför också i allmänhet var mer nöjda med de privata centralernas vård. Två av de offentliga vårdcentralerna löste bara 17 procent av patienternas problem – fem av sex måste söka sig vidare i sjukvårdssystemet. I kontrast till detta ordnade den privata Västerledens vårdcentral 41 procent av fallen själv. Billigare dessutom.

(Göteborgs-Posten)

UTLANDS-NYTT

Saddams massförstörelsevapen

En hörnsten i opinionsbildningen mot USAs krig i Irak är att "USA ljög om att Saddam hade massförstörelsevapen". James Lacey har i *National Review* (10 april 2006) synat detta påstående i sömarna och funnit att det är behäftat med åtskilliga brister.

Lacey konstaterar exempelvis, att en rapport som framlades av the Iraqi Survey Group (ISG) – den rapport som många kritiker pekar på som bevis för att Irak inte utgjorde något hot när det gäller massförstörelsevapen – efter Irak-invasionen bekräftar att Saddam-regimen förberedde ett snabbt återbildande av sitt program för massförstörelsevapen i samma ögonblick som den blev fri från sanktionerna riktade mot Irak. Ett sådant hävande av sanktionerna, menar Lacey, skulle förr eller senare ha skett med tanke på skakigheten hos den anti-irakiska koalitionen. Enligt ISG-rapporten hade Saddam-regimen kapaciteten att sätta igång produktion av mjältbrandsbakterier inom en vecka efter att beslut hade fattats. Härefter skulle man, enligt rapporten, ha kunnat framställa tio ton mjältbrandsbakterier avsett för vapen per år. Om endast en procent av denna kvantitet skulle släppas ner över Washington, D.C. skulle upp till tre miljoner människor kunna dödas, detta enligt en uppskattning av den amerikanska kongressens Office of Technology.

Centrum för den irakiska produktionen av biologiska massförstörelsevapen utgjordes av doktor Rihab Rashid Taha al-Azawis (mer känd som "doktor Bakterie") anläggning, kallad al-Hakam, och som officellt framställde biopesticider (skadedjursbekämpningsmedel). Jordbrukare upptäckte snart emellertid att de biopesticider som de fick via Rihab var nästan värdelösa för sitt påstådda ändamål. "Doktor Bakterie", som officiellt alltså var forskare med jordbruksmedel som specialitet, var chef för Saddam Husseins program för biologisk krigföring under större delen av det årtionde som föregick den amerikanska invasionen 2003. En rapport framställd av den amerikanska Defense Intelligence Agency (DIA) 1999 betecknade doktor Rihab som "världens farligaste kvinna", och andra vittnesmål gör gällande att hon använde sig av politiska fångar för att testa sina biokemiska vapen när hon började tvivla på att hon fick korrekta data från åsnor och hundar som hade infekterats. Enligt DIA-rapporten blev den normalt stillsamma Rihab fullständigt ursinnig när hon utfrågades om al-Hakam-anläggningen av en undersökningsgrupp från FN.

1995 hade FN-inspektörer via dokument som man fått från israelerna fått veta att Irak hade köpt tio ton tillväxtmedel från det brittiska företaget Oxoid. Ställd inför denna bevisning tvingades Rihab inför FN-

inspektörerna erkänna, att hon framställt stora mängder preparat av typ botulistiskt toxin (som orsakar svår magsjukdom), mjältbrandsbakterier, aflatoxiner (som kan orsaka levercancer), clostridium perfringens (en bakterie som kan orsaka gaskallbrand) samt ricin. "Doktor Bakterie" medgav också att hon bedrivit forskning inom områdena kolera, salmonella, mul-och-klövsjuka och kamelkoppor. Varken FN-inspektörerna eller senare inspektörer lyckades säkerställa att alla ingredienser inom detta dödliga ymnighetsflöde någonsin förstördes. Faktum är att ett dokument, som relativt nyligen fråntogs hemligstämpeln, indikerar att nämnda dödliga organismer – eller den infrastruktur som krävdes för att framställa dem – *inte* förstördes; dokumentet ifråga kunde säkras av de invaderande, amerikanska trupperna.

Enligt dokumentet hade Saddam Hussein, utan vetskap av andra högt rankade regeringsmedlemmar, försäkrat sig om att Iraks möjligheter att framställa biologiska massförstörelsevapen behölls ograverade.

ISG-rapporten behandlar vidare ingående Iraks försök att 2001-2003 importera aluminiumtuber av superhög kvalitet. Västerländska underrättelsetjänster befarade i anledning av detta att Saddam skulle återetablera sitt program för massförstörelsevapen, eftersom tuberna ansågs vara avsedda som centrifuger vid urananrikning. Enligt irakierna var tuberna tänkta att vara höljen för missiler. ISG-rapporten godtar detta resonemang men gör ändå kommentaren, att Irak hade en omfattande inhemsk tillverkning av tuber (dock av lägre kvalitet) och knappast hade behov av dyra importprodukter

20 sidor i rapporten ägnas åt att försöka leda i bevis att de två mobila biologiska laboratorier, som Colin Powell nämnde i sitt tal inför FN 2003, inte innebar ett så stort hot som Powell hävdade att de var. Däremot ägnar rapporten endast en sida åt Iraks *existerande* laboratorier för biokemiska vapen: man hade funnit bevis för att det fanns minst fem mobila undersökningslaboratorier i Irak ända fram till den USA-ledda koalitionen invasionen våren 2003. En klar kapacitet fanns för att tillverka biotoxiner med en potentiellt förödande inverkan.

Artikelförfattaren avrundar: "Det faktum att inga vapenlager påträffades i Irak betyder inte att Irak inte var något hot. Enligt [ISG]-rapporten kunde Saddam börja producera dödliga biokemiska

vapen inom en vecka efter att ett sådant beslut fattats; han bibehöll förmågan att framställa smittkoppor; han hade kapacitet att börja producera kemiska vapen såsom senapsgas inom dagar eller som mest veckor efter att beslut därom fattats; han förberedde sig aktivt på att börja producera nervmedlen sarin och VX; han pumpade in pengar inom atomforskningen; han var sysselsatt med sitt ballistiska robotprogram ända tills koalitionsstyrkorna passerade gränsen till Irak.”

Tack vare Saddam-regimens störtande hann Saddam Hussein aldrig göra slag i saken.

Förtrycket hårdnar i Vitryssland

”Snaran kring de evangeliska församlingarna i Vitryssland dras åt allt hårdare”, konstaterar tidningen *Ljus i Öster* (maj 2006) och fortsätter: ”Den nya lagen om omregistrering som gör att många församlingar har nekats registrering, har medfört att många församlingar blivit olagliga. De flesta har emellertid fortsatt med sin verksamhet, vilket myndigheterna sett genom fingarna med.”

I början av mars inträdde emellertid ett trendbrott – baptistpastorn Georgij Vjazovskij arresterades för att ha ordnat ett olagligt bönemöte enligt en rapport från ”Forum 18”. Pastorn dömdes till 18 dagars fängelse. Några dagar senare arresterades en annan person för ett liknande ”brott”. Det var den kristne affärsmannen och människorättsförespråkaren Sergej Sjavtsov, som även han fick tio dagars fängelse för sin kristna aktivism (han hade arrangerat ett tre dagar långt seminarium för kristna affärsmän trots att myndigheterna i sista stund dragit tillbaka sitt ursprungligen givna tillstånd).

Ett annat led i de vitryska myndigheternas hårdnande attityd är att det sedan årsskiftet existerar en ny lag enligt vilket människor kan dömas för att de bidragit till att skapa en negativ bild av Vitryssland utomlands; den värste brottslingen i det sammanhanget är utan tvivel president Aleksandr Lukasjenko, men denne har veterligt inte dömts för sin brottsliga verksamhet...

Olika bilder av Pyongyang

Nordkoreas huvudstad Pyongyang är i dag mest känd som centrum i en av världens mest framträdande skurkstat. Men det finns också en annan bild av Pyongyang.

Före delningen av Koreahalvön längs 38e breddgraden 1945 var nämligen Pyongyang allmänt känd som ”Österns Jerusalem”, vilket Björn A. Wegge erinrar om i en ledarartikel i den norska tidskriften *Ropet fra Øst* (juni 2006):

”1907 startade en stor kristen väckelse i Pyongyang, huvudstaden i vår tids Nordkorea. En nationell kyrka växte raskt fram, och 1909 lanserade man kampanjen ’En miljon koreaner för Kristus’. Som en gräsbrand bredde kyrkotillväxten ut sig, och tusentals koreaner blev med i en aktion (’offerdagen’) som gick ut på att skänka lönen från en dags arbete till evangelisering och mission... Nästa år kan man fira hundraårsjubileum för det som skedde i norra Korea 1907! Under åren som följde byggdes hundratals kyrkor över hela landet, och allteftersom fick Pyongyang tillnamnet ’Österns Jerusalem’ på grund av stadens ledande roll som ett kristet kraftcentrum i Asien.”

Faktum är att före Koreakriget (1950-53) fanns det flera kristna trosbekännare i Nord- än i Sydkorea. I dag är situationen givetvis en helt annan. Sydkoreas andel kristna uppgår numera till omkring 30 procent av befolkningen (dominerande religion är alltjämt buddhismen), medan Nordkoreas kristenhet ligger ”med bruten rygg”, för att citera Wegge. Orsaken till det senare förhållandet är den kommunistiska regimens antireligiösa politik och allmänt totalitära hållning. Landets första ledare, Kim Il-sung (som fortfarande, åtskilliga år efter sin död, är landets president!), stämpade kristendomen som ”en amerikansk religion” och de kristna som fiender till ”Korea-Folkets Paradis”. (Wegge påpekar att Kims egen mor faktiskt var kristen).

Tusentals nordkoreaner flyr varje år över gränsen till Kina i norr. Inte många lyckas med flykten, men de som nått friheten – för det mesta i Sydkorea – kan vittna om ett omänskligt hårt förtryckarsystem med ett institutionaliseratsystem av koncentrationsläger. En av de drabbade nordkoreanerna är den 48-årige kristne fången Son Jung-nam, som har försökt fly landet flera gånger. En appell har från kristet håll utgått till FN och en stor mängd lands ambassader med protester mot behandlingen av honom från de nordkoreanska myndigheternas sida. Det är oklart om han fortfarande är i livet.

Inget partnerskap i Australien

Australiens version av den svenska partnerskapslagen, *civil unions*, har upphävts

av den borgerliga regeringen. ”Vi är inte beredda att acceptera ett försök att jämställa [homosexuella] partnerskap med äktenskap”, har premiärminister John Howard förklarat.

Bakgrunden till regeringens ställningstagande är att territoriet Australien Capital Territory, inklusive huvudstaden Canberra, i mars i år antog en lagstiftning som syftade till att ge homosexuella par samma rättigheter som gifta par (enda skillnaden var att man inte använde sig av termen ”äktenskap”). Enligt Liberala partiets premiärminister John Howard är territoriets ställningstagande ett försök att underminera en lag som regeringen införde 2004, vilken klargjorde att äktenskapet definitionsmässigt är en förening mellan man och kvinna.

Premiärminister Howard sluter uttryckligen upp bakom den judeo-kristna traditionens definition av äktenskapet.

(*Världen Idag*)

Mannen som räddade världen...

Du har säkert sett filmer om mannen som räddar världen, James Bond, Stålmannen eller vem det nu kan vara. Mannen som verkligen räddade världen heter Stanislav Petrov och fick kritik för sin insats och tvingas nu, 59 år gammal, dra sig fram på en pension på 1500 kronor i månaden.

Den 25 september 1983 gick larmet i Serpuchov söder om Moskva. USA hade avfyrat en kärnvapenrobot mot Sovjet. Petrov, som var tillfälligt insatt som chef för de 200 man som kontrollerade övervakningscentralen, misstrodde indikationerna, eftersom han menade att det vore orationellt med ett överraskningsanfall med bara en robot, men snart kom det fyra till på skärmen. Petrov tvivlade ändå. Och väntade på att radaranläggningarna i norra Sovjet också skulle ge larm. Det gjorde de aldrig, för det första larmet var falsklarm beroende på att en dator missuppfattat vissa väderfenomen. Trots att Stanislav Petrovs agerande besparade världen från en utveckling där ett kärnvapenkrig kunde ha utlösts av misstag (det var tre veckor efter det att ett sydkoreanskt passagerarflygplan skjutits ned av sovjetiskt stridsflyg) så utsattes Petrov för kritik för att han inte följt mallen till punkt och pricka. Han hamnade efter en kort tid på en underordnad befattning och pensionerades sedan i förtid.

(*Weekendavisen, Köpenhamn*)

Du kan läsa mer om Stanislav Petrov på www.brightstarsound.com

Carter – katastrof i och utanför Vita huset

Jimmy Carters presidenttid i USA kantades av katastrofer och fatala missgrepp såväl utrikes- som inrikespolitiskt. Under den tid den förre jordnötsodlaren från Georgia residerade i Vita huset, 1977-80, befann sig Förenta staterna i kris på de flesta områden. Bara en sådan sak som att Carter inte ens åtnjöt förtroende från sina egna partikamrater i kongressen säger en hel del om Carter och hans presidentperiod. Det framstår därför som förbluffande att Carter nu, en kvarts sekel efter sin avgång, alltjämt förmår utöva världspolitiskt inflytande. I en ny bok avslöjas vem den verkliga Jimmy Carter var och är.

★★★ *Niceguying His Way to the White House* – så löd en rubrik på omslaget till den inflytelserika amerikanska tidskriften *Newsweek* valåret 1976, då presidentvalet stod mellan den sittande republikanske presidenten Gerald Ford och den demokratiska kandidaten, den i utlandet helt okände Georgia-guvernören James Earl ”Jimmy” Carter. Den översättbara rubriken antyder att Carter genom att söka framstå som en ”fin kille” (*nice guy*) skulle ha en god chans att bli USAs president. Och så blev det: efter Watergate-affären och det uppsplitande Vietnamkriget, som 1968-76 hanterades av republikanska administrationer, önskade flertalet av de amerikanska väljarna se en förändring i politiken. Den då 52-åriga kristne jordnötsodlaren Jimmy Carter tycktes framstå som en ”frisk fläkt”.

Faktum är dock att Carter troligen inte hade blivit vald om det inte varit för Fords katastrofala insats i debatterna mellan de båda huvudkandidaterna, för övrigt de första i sitt slag sedan Kennedy-Nixon-debatterna 1960. När en journalist från *New York Times* ställde en fråga till president Ford om Helsingforsfördraget om mänskliga rättigheter svarade Ford, otroligt nog: ”Det finns ingen sovjetisk dominans över Östeuropa och kommer aldrig att finnas det under en Ford-administration.” Fords försök att senare i debatten tillrättalägga

Jimmy Carter hann under sina fyra år i Vita huset ställa till mycket elände. Efter presidenttiden har den förre jordnötsodlaren fortsatt sitt tivelaktiga politiserande. (Teckning: Benny H.V. Andersson)

sin blunder förvärrade bara situationen, och Carter var inte sen att utnyttja misstaget.

Carters valseger var trots detta inte imponerande – han vann med 50,1 procent av rösterna mot 48 procent för Ford. Det var Carters övertag i de södra delstaterna

tommy.hansson@contra.nu

som gav honom segern, under det att Ford-rösterna övervägde i landets andra delar. En kantring om 8000 röster i Ohio och Hawaii skulle ha givit Ford segern.

Sjöofficeren Carter

I boken *The Real Jimmy Carter*, med undertiteln *How Our Worst Ex-President Undermines American Foreign Policy, Coddles Dictators, and Created the Party of Clinton and Kerry* (Regnery Publishing, Inc., 264 sidor, 2004), ger den amerikanske statsvetaren Steven F. Hayward en osminkad bild av den nu 82-åriga Carter. Skildringen omfattar Carters hela politiska bana från de tidiga åren som delstatspolitiker och

guvernör till de fyra presidentåren och därefter åren som ”världssamvete” och sabotör av USAs utrikespolitik.

”Han är en outhärdligt motsägelsefull person”, konstaterar Hayward (sidan 3) och fortsätter: ”Han nådde en delstatsvid position i Georgia med en cyniskt rashetsande kampanj, och därefter förkunnade han att det var dags för södern att ta avstånd från sina rasistiska vägar. En inkarnation av moral och sannfärdighet töjer Carter [inte desto mindre] på sanningen och har en unikt obehaglig sida av sin personlighet som slutligen bidrog till hans förlust 1980.” Fler än Hayward har lagt märke till detta elaka drag hos Carter – Eleanor Randolph i *Chicago Tribune* skrev en gång: ”Carter gillar att strimla en motståndare, få hans vänner att skratta åt honom och därefter kalla det hela ett skämt...” Carter har heller sällan eller aldrig ångrat eller bett om ursäkt för sina elakheter.

Det var Jimmy Carters farfar, Alton Carter, som slog ner familjens bopålar i staden Plains i sydvästra Georgia. Jimmys pappa,

som också hette James Earl Carter, var en hårt arbetande affärsman vilket gjorde honom såväl relativt förmögen som känd i grevskapet Sumter. Jimmy, som föddes 1924, skulle i tidernas fullbord ta över och driva familjegården med dess jordnötsodling.

Jimmy Carter var en begåvad student och inträdde, efter studier i naturvetenskap och ingenjörskonst, i the Naval Academy i Annapolis, Maryland 1943 med sikte på att bli sjöofficer. När president Harry S Truman tillkännagav att USA hade släppt en atombomb över Hiroshima i augusti 1945 befann sig Jimmy Carter till havs på norra Atlanten. Därmed var Andra världskriget slut och Carter slapp aktiv krigstjänstgöring. 1952 befordrades Carter till löjtnant och placerades på ubåten K-1 som var baserad utanför Groton, Connecticut. Efter att ha blivit hörd av den berömda amiralen Hyman Rickover blev Carter godkänd för flottans prestigefyllda kärnvapenprogram.

Hans marina bana kom dock till ett abrupt slut när fadern dog i cancer och det föll på Jimmys lott att ta över familjegården 1953.

Raskortet

Så kom det sig att Jimmy Carter blev jordnötsodlare på heltid under cirka ett årtionde. I början på 1960-talet beslutade han sig emellertid för att ge sig i kast med politiken, och efter ett dramatiskt val där Carter krävt omräkning av rösterna blev han invald i delstatssenaten 1962. Carter fick snart rykte om sig att vara den hårdast arbetande av alla delstatssenatorer och satte en särskild ära i att läsa alla lagförslag och motioner – sammanlagt omkring 2500 om året – som lades fram.

Under denna tid var det vanligt med rasorligheter i den amerikanska södern, icke minst i Georgia. Carter höll dock en låg profil i denna fråga, och förvånande nog – med tanke på hans senare framtonande kristna, ”född-på-nytt”-profil – röstade han emot förslag som syftade till att stärka religionens ställning i delstaten. Hayward visar i sin bok att Carters kristna tro baserade sig på liberalteologi och dennas så kallade sociala evangelium.

Carters nästa stora mål i politiken var guvernörsposten i Georgia. Omedelbart efter att ha förlorat guvernörsvalet 1966 till Lester Maddox, körde Jimmy Carter igång sin kampanj med sikte på valet 1970. Den viktigaste lärdomen han hade dragit

var att de flesta Georgia-bor var något mer konservativa än vad Carter själv var. Han sökte därför – med framgång, skulle det visa sig – framställa sig själv som en konservativ politiker. Under sin fyra år långa kampanj stödde han därför offentligt först Lyndon Johnsons och därefter Richard Nixons Vietnam-politik och försökte även framställa sin demokratiska medtävlare, Carl Sanders, som en betänklig vänsterman (liberal med amerikansk terminologi). Bland annat anklagade han Sanders för att ha hindrat Alabamas demokratiska guvernör George Wallace, som förde en uttalad rasåtskillnadspolitik, att tala i Georgia.

Det är ett faktum att Jimmy Carter använde sig av ”raskortet” i sin guvernörsvalkampanj. Han förklarade exempelvis att han inte hade några problem med George Wallaces inställning och att han inte behövde ”en enda svart röst” för att vinna. Carters strategi visade sig framgångsrik – han slog först Sanders i primärvalet för att därpå klart vinna guvernörsvalet med 60 procent av rösterna mot en svag republikansk kandidat.

Ekonomisk stagflation

Väl installerad i guvernörskansliet i Atlanta lade Carter fram sin verkliga ideologi och förklarade sig nu, till skillnad från i den fyra år långa valkampanjen, vara en svuren fiende till segregering och diskriminering.: ”Tiden för rasdiskriminering är förbi”, klargjorde Carter inför ett häpet auditorium. Detta medförde att hans popularitet sjönk snabbt på kort tid; inte mycket populärare blev han inom delstatssenaten och administrationen till följd av sitt omfattande omorganisationsprogram. Mönstret från Georgia skulle upprepas under Carters presidenttid i Washington, blott i en avsevärt större skala.

När Carter sökte presidentämbetet eftersträvade han, med stor framgång, att framställa sig själv som en i grunden konservativ politiker som ville minska byråkratin i Washington, D.C., en outsider med ett vinnande leende och stark kristen tro. Som vi skall se var den bilden i stort falsk. Och Carter förargade demokratiska partibröder likaväl som republikaner: ”Carters presidentskap var ett av de politiskt mest katastrofala i historien”, fastslår Hayward (sidan 87). ”Hans fromhet under kampanjen hade blivit till självtröfärdighet... Otroligt nog trodde Carter att han kunde regera som han kampanjade, på image snarare än substans.”

Under Carter sjönk den amerikanska ekonomin som en sten. Carter, som inte hade några som helst ekonomiska kunskaper utanför jobbet med jordnötsfarmen hemma i Plains, hade redan från början den defensiva inställningen att ”tillväxten har gränser”. Under sin ämbets tid offentliggjorde han sammanlagt sju olika ekonomiska program – i genomsnitt ett i halvåret – utan någon ”röd tråd”. Mellan 1977 och 1978 steg inflationen från sju till nio procent, samtidigt som dollars värde sjönk i förhållande till utländsk valuta (1980 kunde man köpa en dollar för cirka 4,50 kr.). 1979 var inflationen uppe i tolv procent. Hayward (sidan 100): ”Carters ekonomiska politik producerade en katastrof – stagflation: en ekonomi med stagnerad jobbtillväxt och snabb inflation, en kombination som vänsterinriktade ekonomer hade trott vara omöjlig.”

Till bilden av Carter måste också läggas ambitionen att vilja framstå som miljöprofet. Det mest påtagliga resultatet av denna ambition var studien *Global 2000* (1980), en domedagsliknande förutsägelse om att världen år 2000 i stort skulle stå vid avgrundens rand. Exempelvis förutspåddes svår oljebrist och skyhöga oljepriser, varubrist och brant stigande realpriser, begränsad ökning av världens födotillgångar och odlingsbara arealer.

Allt detta har visat sig vara felaktiga och på tok för pessimistiska förutsägelser.

Katastrofal utrikespolitik

Carters inrikespolitik var illa nog. Ännu värre var utrikespolitiken. Henry Kissinger har givit följande träffande karakteristik av Carterregeringens utrikespolitik (citerat i Hayward, sidan 107): ”Carterregeringen har lyckats med det ovanliga konststycket att, på en och samma gång, ha de värsta relationerna med våra allierade, de värsta relationerna med våra motståndare och de allvarligaste omvälvningarna i den utvecklande delen av världen sedan slutet på Andra världskriget.”

Det började lovande med Carters föresats att främja mänskliga rättigheter världen över. Han kontaktade tidigt den berömda sovjetiske oliktankanden Andrej Sacharov och tog emot Vladimir Bukovskij i Vita huset, en glädjande kontrast till Gerald Fords skamliga vägran att ta emot Alexander Solzjenitsyn när denne besökte USA 1975. Som nationell säkerhetsrådgivare utsåg Carter vidare Zbigniew Brzezinski, professor vid Columbia University i New

York, vilken hade rykte om sig att vara en utrikespolitisk "hårding" (han skulle inte leva upp till det ryktet). Utrikesministervalet, den ryggladslöse "duvan" Cyrus Vance, var dock en ren katastrof. Om möjligt ännu värre var utnämmandet av den lika flamboyante som okunnige Andrew Young, liksom Carter från Georgia, till USAs FN-ambassadör. Så småningom visade det sig att Carters utrikespolitik, för att citera Hayward, "var sentimental snarare än hårdhudad eller principfast".

Ett utmärkande drag för Carters utlandsyn var en grundläggande skuld känsla – vi i väst har det oförtjänt bra, medan de stackars fattiga i Tredje världen svälter och förtrycks. Carter ville också göra upp med det Kalla krigets motsatsställning mellan västdemokratierna och kommuniststaterna och talade om "den överdrivna rädslan för kommunismen". I åtminstone tre fall, Iran, Panama och Nicaragua, fick Carter-administrationens osannolika klantighet och obefintliga fingertoppskänsla katastrofala följder.

Låt oss emellertid berömma Carter för hans inbjudan till Egyptens president Anwar Sadat och Israels premiärminister Menachem Begin att förhandla fram avtalet om fred i Mellanöstern i Camp David.

Svek i Iran och Nicaragua

Det var Iran som markerade Carters värsta debacle på utrikesarenan och som slutligen ledde till hans nederlag i presidentvalet mot Reagan 1980. Iran hade varit en viktig amerikansk allierad sedan Andra världskrigets slut, då CIA hade genomfört en kupp mot en Moskva-influerad regering och placerat shah Reza Pahlavi på "påfågelsestronen" (dennes far hade tidigare varit shah). Shah Pahlavi var provästlig och gjorde sitt bästa för att modernisera landet, samtidigt som han byggde upp en stark krigsmakt. Under hans ledning fördubblades antalet läskunniga i landet samtidigt som den förväntade livslängden gick upp från 35 till 52 år. Shahen tog också initiativet till en ambitiös jordreform.

När Jimmy Carter som president besökte Teheran i januari 1978 sa han: "Iran är, på grund av shahens stora ledarskap, en ö av stabilitet i ett av världens mer oroliga områden." (Citerat från Hayward, sidan 123). Under det att Israels underrättelsetjänst redan i juni 1978 hade klart för sig att shahens dagar vid makten var räknade, förmådde inte det efter Watergate svårt vingklippta CIA att göra samma realistiska analys.

Jimmy Carter tillsammans med en av sina favorittyraner i Mellanöstern, framlidne PLO-ledaren Yassir Arafat.

Carterregeringen insåg därför alltför sent vad som höll på att hända. Och när det hände – att ayatollah Khomeini och hans fanatiska gäng islamiska fundamentalister övertog regeringsmakten – lyfte USA inte ett finger till den trogne shah Pahlavis hjälp. Shanen flydde slutligen Iran i början av år 1979 och avled i cancer året därpå. Sedan shahen förgäves sökt uppehållstillstånd i USA i slutet av 1979, yttrade Carter mellan skål och vägg *Fuck the Shah*.

På Alla hjärtans dag 1979 attackerades den amerikanska ambassaden i Teheran av en revolutionär mobb vilken tog ambassadör William Sullivan och hans medarbetare som gisslan (samma dag mördades USAs ambassadör i Afghanistan, Adolph Dubbs, i Kabul). Den iranska gisslankrisen skulle i själva verket bli den kvarnsten om halsen som kom att definitivt omindetgöra Carters möjligheter att bli vald för en andra ämbetsperiod. Först sedan Carter förlorat presidentvalet släpptes gisslan.

I Nicaragua lyfte Carter inte ett finger för att stoppa sandinisterna. Den marxist-leninistiska sandinistjuntan under ledning av Daniel Ortega grep makten i Managua sedan den tidigare diktatorn Anastasio Somoza störtats. Inte förrän 1990 kunde sandinisterna avlägsnas från regeringsmakten sedan Violeta Chamorro vunnit presidentvalet (då hade Reagan-administrationen under ett antal år stött den antikommunistiska Contrasgerillan).

Carter har också fått ordentligt påskrivet för att, så gott som villkorslöst, ha överlämnat den strategiskt betydelsefulla Panamakanalen till en korrupt vänsterregim.

Amerikansk Gandhi

Utrymmet räcker här inte till för att räkna upp president Carters och hans regerings alla mer eller mindre pinsamma tillkortakommanden – det räcker med att konstatera att det var kaos på de flesta områden: inrikespolitiskt, utrikespolitiskt och inte minst energipolitiskt; på det sistnämnda området var Carter utan tvekan den "grönflummigaste" president USA någonsin haft. Carter valde att göra sig till talesman för den pessimism som alltmer bredde ut sig i västerlandet och sådde tvivel på USAs vilja och förmåga att fortsätta vara en supermakt. En sovjetkommunistisk seger i det alltjämt pågående Kalla kriget framstod som en skrämmande möjlighet.

Carter valde länge att bortse från det globala hot som Moskvas maktsträvanden utgjorde. Men när Sovjetunionen invaderade Afghanistan kring julen 1979 insåg Jimmy Carter – äntligen – vad kommunismen och sovjetimperialismen i verkligheten stod för. Följden blev att han utlyste en amerikansk och västerländsk bojkott av de olympiska spelen i Moskva sommaren 1980, en åtgärd som bör betraktas som den mest motiverade och kraftfulla som Carter företog sig under hela sin presidenttid (att sedan bojkotten

inte blev heltäckande är en annan sak).

I presidentvalsdebatten hösten 1980 visade sig "mästerkommunikatören" Ronald Reagan överlägsen den stele Jimmy Carter, och Reagans yttrande "There he goes again" har blivit en klassiker. Valet 1980 kan betecknas som ett ödesval för inte bara USA utan hela den fria världen. Fyra år till med Jimmy Carter hade mycket väl kunnat försvaga USA på ett ohjälpligt sätt och medfört en triumf för världens marxistiska krafter; sovjetväldets sönderfall hade åtminstone försejats betydligt med Carter vid makten.

USA och världen skulle emellertid inte bli av med James Earl Carter så lätt. Steven F. Hayward skriver (sidan 195): "Inte sedan Theodore Roosevelt har en expresident berdrivit en sådan ambulerande tillvaro eller varit så besvärande för sina efterföljare som Jimmy Carter." Tvärtemot kutymen satte Carter genast igång med att öppet, i sin bitterhet över valförlusten, utgjuta sin vredes skålar över sin efterträdare, Ronald Reagan. Snart inledde Carter ett privat korståg med ambitionen att bli ett slags "amerikansk Gandhi"; bland annat engagerade han sig i den ideella organisationen Habitat for Humanity och försummade på intet sätt att låta massmedia få veta allt om hans föregivna insatser till mänsklighetens fromma.

Smörade för Kim

Carter bestämde sig av allt att döma omedelbart efter sitt svidande valnederlag 1980 för att han till varje pris måste fortsätta att ha ett avgörande inflytande över världens affärer. Därför grundade han The Carter Center och började tala om "nya teorier om konfliktlösning" som skulle sättas i verket. Siktet var säkerligen tidigt inställt på Nobels fredspris, som norska Stortinget stundom brukar tilldela högst förtjänta personer men ibland till diktatorer, terrorister och allmänt förvirrade personer (några exempel ur högen härpå, förutom Carter, är Le Duc Tho, Yassir Arafat och Rigoberta Menchu). "Carter ville skapa ett Förenta nationerna i miniformat i Atlantas innerstad", som förre amerikanske utrikesministern Dean Rusk uttryckte saken (citerat ur Hayward, sidan 198).

Carter visade sig vara en ypperlig penninginsamlare och tillförsäkrade sig tidigt avsevärda bidrag för sitt fredscenter, exempelvis från amerikanska donatorer såsom Coca-Cola (som är baserat i Georgia), the MacArthur Foundation, the Ford Founda-

tion, skådespelaren Paul Newman med flera. Cartercentret har också fått bidrag från tvivelaktiga utländska källor av typ Saudiarabiens kung Fahd, vapenhandlaren Adnan Khashoggi, den palestinske affärsmannen (och Arafat-supportern) Hasib Sabbagh, sultanen av Oman, regeringen i Förenade Arabemiraten, den inte helt okända bin Ladin-gruppen i Saudiarabien samt prins Abdallah i Marocko.

Med tanke på denna särskilda lista av understödjare – budgeten för The Carter Center beräknas av Hayward uppgå till cirka 35 miljoner dollar – är det knappast underligt att Carter och hans "fredscenter" har blivit alltmer israelientligt och pro-arabiskt. Eller att han reste till Nordkorea 1994 och förhandlade fram ett så kallat fredsfördrag med diktatorn Kim Il-sung kort före dennes död. Under sin presidenttid hade Carter redan 1977 lovat att dra tillbaka de amerikanska trupperna från Sydkorea men tvingades ge vika sedan han hotats av myteri inom militären, samtidigt som han smörade på ett motbjudande sätt för diktatorn Kim. Sedan Carter tvingats lämna Vita huset fortsatte Kim Il-sung att hålla kontakten och inbjöd Carter upprepade gånger till Nordkorea.

I Pyongyang lyckades Carter självsvåldigt få Kim att acceptera ett urvattnat avtal angående Nordkoreas kärnvapenfaciliteter men utan några långtgående krav på Kim och hans totalitära regim. Tidigare framställda krav på FN-inspektioner och att Nordkorea skulle lämna över använda kärnbränslestavar ströks från Carters agenda. Inte underligt att Carter, när han lämnade Nordkorea, fick en varm björnkram av den halvt döende Kim Il-sung. Det uppges att president Bill Clinton var ursinnig på Carter för dennes självsvåldiga agerande och för att han framställt sig som världens fredsängel nr. 1 inför CNNs TV-kameror.

Clinton ville inte alls ta emot honom när han kom tillbaka till USA, men Carter kom till Vita huset ändå!

Besökte Castro

När Carter besökte Fidel Castros kubanska fängelseö våren 2002 var han den förste amerikanske expresident som besökte Kuba (det var the Ford Foundation som betalade kalaset). Carter trodde att han, precis som han tidigare gjort i fallen Kim och Arafat, kunde "bygga broar" till det kommunistiska Kuba (han hade redan 1995 talat med Castro via telefon, något

som skall ha förgarat Clinton oerhört). Den här gången skötte sig dock Carter bättre än han gjort då han mötte Kim Il-sung och Yassir Arafat och krävde exempelvis att få tala till det kubanska folket direkt via television. I talet förklarade Carter – på spanska – för kubanerna att det faktiskt inte var USA-embargot som utgjorde grunden för Kubas ekonomiska problem utan enpartidiktaturen. Carter besökte även regimkritiker under sitt besök på Kuba.

Fallet Kuba var dock ett undantagsfall. I praktiskt taget alla andra politiska frågor framstår Jimmy Carter som en tvivelaktig kolportör av politiskt korrekta vänsteridéer och dessutom en outröttlig PR-man för – Jimmy Carter. Hayward citerar ett omdöme från vänstertidskriften *The New Republic* (sidan 227): "Jimmy Carters rykte om idealism har varit en av den amerikanska politikens största svindlerier under två decennier. Han är i själva verket den man i sin tid som kommer att ha gjort mest för att skada den prestige som idealismen och freden besitter. Ty fred är aldrig varaktig eller sann när den baseras på tron att det finns någonting värre än krig; men detta är CVarters tro." Författaren citerar en annan källa – författaren Garrison Keillor – som talat om "en god person – i ordets sämsta bemärkelse", ett omdöme som åassar perfekt på Carter.

"De enda promineta amerikaner som kan tvåla med Varter n'är det gäller att förtala sittande presidenter, fjäska för mordiska diktatorer och kritisera amerikansk politik när de befinner sig på utländsk mark är Jeswse Jackson och Ramsey Clark" skriver Hayward (sidan 227).

✱

"För det första bör vi kräva att de invandrare som kommer hit i goda avsikter, blir amerikaner och assimilerar sig, behandlas exakt som alla andra. För det är en skam att diskriminera någon på grund av sin tro, sitt födelseland eller sitt ursprung. Men detta bygger på att personen i alla avseenden blir amerikan och inget annat än amerikan... Det kan inte finnas några kluvna lojaliteter. Den som säger sig vara amerikan, men också säger sig vara något annat är inte amerikan. Vi har bara plats för en flagga, den amerikanska... Vi har bara plats för ett språk, det engelska... och vi har bara plats för en lojalitet, och det är lojaliteten med det amerikanska folket."

USAs president Theodore Roosevelt,
1907

Ronald Regans robotförsvarsprogram börjar tas i bruk

Det var 1983 som president Ronald Reagan lanserade rymdförsvarsprogrammet Strategic Defense Initiative, populärt kallat Star Wars. Reagan ville ersätta den gamla kärnvapendoktrinen MAD (mutual assured destruction, ömsesidigt garanterad förstörelse) med en där den amerikanska staten faktiskt försökte göra något för att stoppa inkommande kärnvapenmissiler, inte bara reagerade genom att förgöra motståndarens hemland.

SDI var ett radikalt nytt koncept i kärnvapenålderns strategiska tänkande, men det snart sonderfallande Sovjet reagerade instinktivt negativt. Främst kanske för att de sovjetiska ledarna insåg att de varken hade ekonomi eller teknik för att stå upp emot den amerikanska satsningen, något som skulle visa sig vara sant. Hela Sovjetunionen rasade ihop parallellt med Ronald Regans försvarssatsningar.

Inledningsvis diskuterades de mest visionära försvarssystemen inom ramen för SDI, där vapen som skulle förgöra ballistiska missiler skulle placeras i rymden. Men efter tjugo års arbete med rymdförsvarsprogrammet är det inte de projekten som förverkligats, utan de mer jordnära projekten, som med hjälp av landbaserade vapen skjuter ner inkommande missiler.

De första konkreta resultaten av programmet var de Patriot-robotar som användes mot irakiska missiler i det första gulfkriget 1991. Det var andra generationen

av ett äldre system, som just tagits i bruk när kriget bröt ut. Saddam Hussein, som hade ockuperat Kuwait, besköt inte bara de allierade trupper som befriade Kuwait, utan också Israel. Patriot-robotar användes i stor omfattning för att bekämpa de irakiska Scud-robotarna, men i efterhand har det framkommit att skyddet långtifrån var tillräckligt. Flera Patriot-robotar missade sina mål. Idag används tredje generationens Patriot-robotar, med betydligt mer sofistikerad teknik. Patriot-robotarna används mot ballistiska robotar, kryssningsrobotar och flygplan.

Idag finns Patriot-robotar i generation tre

cg.holm@contra.nu

operativa runt hela världenn. Sammanlagt finns 949 stycken enligt Missile Defense Agency.

I samband med de nordkoreanska planerna på att testa långdistansrobotar i juni i år, robotar som skulle kunna nå åtminstone Alaska, sattes ytterligare missilförsvarssystem i operativ beredskap. Det var "Ground Based Interceptor", som avses nå medel- och långdistansrobotar innan de närmar sig målet. 28 GBI finns för närvarande, de flesta i Greeley i Alaska, men även vid Reagan Missile Defense Center i Kalifornien. De skulle ha kunnat skjuta ned den nordkoreanska roboten, om den

nu inte hade exploderat av sig själv bara någon kilometer från avfyrningsplatsen i Nordkorea.

Ett tredje system är det fartygsbaserade Aegis-systemet, som för närvarande har 34 SM-3-robotar. En fjärde komponent är själva övervakningssystemet med satelliter och radar som varnar för inkommande robotar. Bland annat utvecklas X-band-radar, som ska kunna identifiera objekt av en tennisbolls storlek på flera tusen kilometers håll. De rymdbaserade laservapnen och kinetiska vapnen är också under utveckling, även om det lär dröja minst 6–10 år innan några finns i operativ drift.

På gång är flera mer spektakulära science-fiction-liknande vapen. Experiment pågår med direktverkande laser monterad på en Boeing 747. Det lär dock dröja ytterligare några år innan vapnet är operativt.

Än är det amerikanska missilförsvaret begränsat. Ryssland har 3 500 strategiska kärnvapen. Mot det räcker tusentalet missiler inte långt. Men de vapen som finns redan idag räcker för skydd mot "skurkstaternas" mer begränsade arsenaler. En annan sak är att senare bygga upp ett försvar som även hjälper mot ryska kärnvapen.

Och Europa? Inget försvar att tala om. Det bästa som finns i närområdet är Israel, där amerikanska Patriot- och Arrow-robotar står för missilförsvaret. Men mot Hizbollahs små katusja-raketer hjälper de dyra och stora systemen föga.

Arbetsrätt, fortsättning från sidan 10

studien mäter effekterna av reformen hade arbetsgivaren enbart finansieringsansvar för de två första sjukfrånvaroveckorna. Detta leder till att studiens resultat ger en lägre gräns för hur stora effekterna är eftersom moralproblemet, dvs. risken för fusk i sjukförsäkringssystemet, bör vara mer frekvent ju kortare sjukfrånvarotiden är. Ett annat problem är att det inte går att separera effekterna uppsägning och självvalt byte av arbete från varandra. Därför har författarna slagit samman dessa två effekter till en effekt.

Studiens slutsats fastslår att följande tre effekter existerar; 1. Antalet uppsägningar och frivilligt byte av arbete ökar i behandlingsgruppen, 2. Företagen i behandlingsgruppen är mer benägna att

anställa människor med mycket sjukfrånvaro och 3. Beteendet hos de som är kvar i behandlingsgruppens företag förändras. Den mest betydelsefulla effekten är beteendeeffekten, dvs. den sistnämnda punkten, då sjukfrånvaron för de som stannade kvar i de företag som berörs av lagändringen sjönk med ungefär en dag per år. Den totala sjukfrånvaron sjönk med 0,25 dagar per år och anställd eller med cirka 3,3 %. I företag som har två till tre anställda, som påverkas mest av lagförändringen då alla anställda i företaget förlorar sitt seniorkapital, föll sjukfrånvaron med 0,4-0,65 dagar per år och anställd. Effekterna kan verka modesta, men då måste man komma ihåg att uppluckringen av arbetsrätten också var väldigt modest. Författarna uppskattar att effekterna är ännu större med en mer om-

fattande reform av arbetsrätten.

Det kan på en aggregerad nivå sägas vara ett nollsummespel mellan de som förlorar sitt seniorkapital och de som ökar sin sannolikhet att behålla sitt jobb, dvs. de med ett lägre seniorkapital. Det är också ett nollsummespel på så sätt att de som slutade självmant eller blev uppsagda kompenserades av att en bättre jobbmatchning kom till stånd. Totalt sett har undantaget från turordningsreglerna gett en välfärdsvinst då; 1. Kostnaden för sjukfrånvaron har minskat, 2. Möjligheten att få ett nytt arbete för de som har en historia av mycket sjukfrånvaro har förbättrats samt 3. Att en bättre allokering av resurser på arbetsmarknaden har tillskapats.

Segerstedt gisslade Hitler och Lenin

Torgny Segerstedt var 1917-45 chefredaktör för Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning. Under slutfasen av den perioden gjorde han sig känd som Sveriges ledande antinazist, vilket gjorde honom till ett ständigt orosmoment för en svensk samlingsregering som inte ville stöta sig alltför mycket med den tyska naziregimen. Segerstedt avled den 31 mars 1945 och fick alltså inte uppleva Tredje rikets sammanbrott och fredens inträdande.

*** Även om Torgny Segerstedt (1876-1945) mest gjort sig känd som stridbar antinazist var det som teolog och religionshistoriker han först blev bemärkt. Han blev således docent i religionshistorisk teologi i Lund som ung akademiker 1903 på avhandlingen *Till frågan om polyteismens uppkomst* och anses tillhöra Nordens pionjärer vad gäller den jämförande, etnografiskt orienterade religionsforskningen. Härefter publicerade han en rad religionsvetenskapliga och religionsfilosofiska arbeten.

Segerstedts avhandling var den första disputation inom en svensk teologisk fakultet vars ämne inte anknöt till kristendomen, varför den kom att betraktas som i hög grad kontroversiell. När avhandlingen först lades fram i Uppsala underkändes den med motiveringen att den saknade "en kristligt teologisk grundval", detta trots att bland andra fakultetsopponenten, professor Nathan Söderblom, ville se Segerstedt som sin förste docent. Ett par av Segerstedts främsta vedersakare var professor Erik Stave och biskop Gottfrid Billing, vilka mer eller mindre betraktade den unge Segerstedt som en kättare. Lösningen blev att Segerstedt istället utsågs till docent i Lund i slutet av 1903 i ämnet religionshistorisk teologi. Efter ett decennium fyllt av akademiska strider kring Segerstedts namn utnämndes han 1913 till professor i allmän religionshistoria vid Stockholms högskola.

"Ett ärligt: fy fan"

Segerstedt var glad att kunna lämna

Torgny Segerstedt är mest känd som övertygad motståndare till nazismen men han var också antikommunist och försvarsvän. (Teckning: Benny H.V. Andersson)

Lund, staden han hade kallat "den lilla staden med det stora skvallret, som utdikat och torrlagt så många själar". Innan han utnämndes till professor i Stockholm hade Segerstedt kontaktat *Göteborgs Handels- & Sjöfartstidning* (GHT) som tagit hans parti vid disputationen i Upp-

tommy.hansson@contra.nu

sala 1903; Segerstedt bidrog med en och annan artikel för tidningen genom åren. Under åren i Stockholm blev han sedan i tillfälle att fördjupa sina kulturella och icke minst utrikespolitiska intressen, men när han slutligen erbjöds positionen som huvudredaktör i GHT tvekade han först. Slutligen accepterade han dock och tillträdde befattningen som chefredaktör den 4 juni 1917.

Så här beskrivs inledningen av Segerstedts GHT-tid i förordet till *Segerstedt i GHT* (Beta grafiska förlag, Lund 1984): "Det var rimligen inte att vänta, att Torgny Segerstedt från första dagen skulle vara en fullfjädrad tidningsledare, i all synnerhet som hans erfarenheter från dagspressen

var i det närmaste obefintliga. Han hade emellertid förberett sig väl, och han grep rodret utan pardon. Det skedde inte utan konvulsioner, men bl.a. intressenternas önskan om en förnyelse av tidningen var honom till stor hjälp – och själv hade han en intuitiv känsla för hur nödvändigt det kan vara att göra ingrepp i en tidning först efter moget övervägande och med stor hänsyn till läsekrets och rotad tradition. Hans egen skapelse, GHTs berömda tredjesida, debuterade först den 30 september 1918, och rubriken I dag introducerades först långt in på 20-talet...".

Bland de första redaktionella förändringar Segerstedt åstadkom strax efter sitt tillträde var att göra tidningens linje gällande Första världskriget klart positiv i dess inställning till Ententen i dennas kamp mot Centralmakterna med Tyskland i spetsen.

Under sammanlagt 28 år skrev Torgny Segerstedt i GHT närmare 10 000 artiklar, varav många kontroversiella. För beundrarna var han den städs orädd och briljante sanningssökaren, medan vedersakarna tog fasta på hans som oförsonlighet uppfattade

envishet och oböjlighet och även anmärkte på hans fallenhet för sarkasmer. Ett exempel på Segerstedts ställningstagande är vad han skrev i GHT om händelserna i Ådalen 1931, då fem personer sköts ihjäl av utkommenderad militär i samband med en olaglig demonstration i Lunde. Omedelbart efter "skotten i Ådalen" rasade debatten naturligtvis friskt, såväl i riksdagen som i pressen; fem demonstranter dömdes till fängelsestraff av varierande längd och den socialdemokratiska tidningsmannen och politikern Arthur Engberg dömdes för att han kallat militärstyrkans chef, kapten Mesterton, för bland annat "mördare" (Mesterton frikändes från ansvar).

Torgny Segerstedts inställning var glasklar: han tog entydigt ställning för myndigheternas försök att komma till rätta med uppviglarna och de olagliga/våldsamma demonstranterna, något som hans sentida beundrare inte är angelägna om att framhålla. Så här kommenterade Segerstedt Arthur Engbergs förtal av Mesterton: "Och så sitter den lilla herrn där i 'Social-Demokraten' och skvätter av sin kloaksörja på mannen [kapten Mesterton] och på alla hans yrkeskamrater. Herrn får ta en extra grabbnäve av sin stinkande smörja och kasta på oss, för vi kunna icke tillbakahålla ett ärligt: fy fan."

Smålands ryttare

Boken *Segerstedt i GHT* innehåller 25 artiklar författade av Torgny Segerstedt under hans tid som chefredaktör på *Handelstidningen*. Av stort intresse är hans nekrolog över V.I. Lenin den 23 januari 1924 under rubriken "Ödets man". Artikelken visar att Segerstedt hyste lika liten sympati för kommunismen som för nationalsocialismen. "Som vargar jaga Lenins böddlar sina offer", konstaterar Segerstedt och fortsätter: "Vargarna ha icke mindre barmhärtighet med dem, i vilkas strupe de begrava sina tänder, än Lenins folk. Själv ser han gillande och oberörd på. Det var det röjningsarbete, som behövdes, innan det nya samhället kunde börja byggas. Alla, även Trotski, kunde vackla och känna sig tvehågsna inför den förstörelse, som övergick Ryssland. Lenin ensam vacklade aldrig."

När Segerstedt skrev dessa rader om bolsjevikrevoltens häxmästare var sovjetväldet alldeles i början av sin existens, men grunden för det kommande terrorväldet var lagd med tillskapandet av den hemliga politiska polisen, Tjekan.

Segerstedt uttrycker viss försiktighet inför vad som komma skall, men i slutraderna tvekar han inte: "Stor var Lenin som ett gissel för människorna. Stor var han som förintare. Stor var tragiken i hans verk och hans öde. Större ännu var tragiken i det öde, som genom honom beskärdes hans folk." Lenin var vid sin död i hjärnsyfilis 53 år gammal.

Torgny Segerstedt var vidare en varm tillskyndare av ett starkt svenskt försvar och därför en skarp kritiker av nedrustningsbeslutet 1925, vilket resulterade i en massiv regementsdöd. Som utgångspunkt för en artikel i GHT den 16 september 1925 tog Segerstedt nedläggningen av Smålands husarregemente, "Smålands ryttare", och skriver bland annat: "Smålands ryttare ha strövat vida omkring i Europa. De ha kämpat på många slagfält. På regementets fana läsas många namn med klang av bragd och stål. De ha icke blekts under seklernas gång. De glöda ännu som trollrunor... En vidsynt och framåtblickande statskonst har beslutat, att det gamla regementet skall försvinna. Vi gå mot fredliga tider, och vårt land traskar i täten. Gamla truppförband upplöses. Det är folkviljan, som så beslutat. Den förkroppsligas, denna folkvilja, i

Svenska

skribenter

vårt socialdemokratiska parti... Bort rida Smålands ryttare. Det förflutnas skuggor jaga förbi. Kvar står ministären Sandler och myser i solskenet."

Försvarsminister i Rickard Sändlers ministär, som var den som genomförde nedrustningsbeslutet av 1925, var Per Albin Hansson, mannen som vid utbrottet av Andra världskriget som statsminister och mot bättre vetande påstod att "Sveriges beredskap är god".

Hitler – "en förolämpning"

Segerstedts troligen mest berömda artikel var den som publicerades i hans tidning den 3 februari 1933, några dagar efter Adolf Hitlers utnämning till tysk rikskansler. Rubriken lyder "Herr Hitler är en förolämpning". Segerstedt framhåller sedan: "Det är faktiskt en förolämpning mot allt vett att pracka på ett stort folk en styresman av denna kaliber. Det är en sak

som icke angår endast tyskar. Tyskland är ingen från samfärdsel med den övriga världen avskild liten ö ute i oceanen. Det ligger mitt i Europa... En karl med den uppsynen skall det offras tankekraft på. Det är oförskämt att ställa till det så."

Den tyska reaktionen på Segerstedts inlägg lät inte vänta sig. Riksdagsminister Hermann Göring skrev bland annat följande i svensk översättning i GHT: "Jag protesterar på det skarpaste mot de i Eder tidning av fredagen den tredje februari under rubriken *I dag* publicerade uttalandena om den tyske rikskanslern... Innan vidare åtgärder vidtagas, anhåller jag om underrättelse, huruvida Eder redaktion i framtiden kommer att inskrida mot dylika yttranden." I likhet med exempelvis sentida muslimska diktaturer hade även företrädare för den nazityska regeringen, i Sverige och Tyskland, föreställningen att det var den svenska regeringens sak att stävja för den egna regimen ofördelaktiga skrivelser. Visst gehör fick Tyskland också från den svenska samlingsregeringen under Andra världskriget; GHT hörde till de publikationer som mest frekvent utsattes för beslag av upplagor med "förgripliga" yttranden.

Segerstedt blev till och med uppkallad till konung Gustaf V på Slottet. Om detta berättade Segerstedt under ett möte med den svenske diplomaten Sven Grafström, som skildrar sammanträffandet mellan majestätet och Segerstedt på följande sätt i sina maskinskrivna *Anteckningar 1938-1944*, utgivna genom Stig Ekman 1989 (sidan 287):

"Kungen hade mottagit honom med orden: 'Jag vill inte ha krig'. Då S. sanningsenligt svarat, att inte heller han hade någon önskan att Sverige komma i krig, yttrade Maj.: 'Men Du driver oss i krig och jag vill inte ha krig. Jag vill inte dela [Norges kung] Haakons öde'. 'Anser Ers majestät, att Danmarks öde är att föredraga?' – 'Jag vill inte ha krig, och det vill inte regeringen heller'. – Hans Majestät började därefter med upprepade frågor till S. om han ville ha krig. Till slut svarade S.: 'Ja, Ers Majestät, jag vill ha krig om det gäller frågan om Sveriges vara eller inte vara som oberoende stat'. Sedan konungen till S. riktat upprepade böner att 'sluta skriva', vilka avslögos, samt yttrat 'att vi skulle egentligen inte ha några tidningar', slutade audiensen med följande yttrande från högst densamme: 'Kom nu ihåg, att om det blir krig, så är det Ditt fel!'"

Grafström beskrev den då 64-årige

Segerstedt – denne skulle ha fem år kvar att leva – som att han ”ser yngre ut. Han är lång och smärt och ansiktet har en god färg, som inte jävar hans eget påstående om långa dagliga promenader. Huvudet med den långa tänkarpannan är mycket välformat, de livliga ögonen smått kisande, håret kritvitt. Så ser han alltså ut, Tysklands fiende no ett, som det visst har sagts. Själv skulle han nog föredraga – och med större rättvisa bära titeln – nazismens fiende no ett, vilket inte är detsamma, ehuru vissa tyskar vilja påstå motsatsen.”

Tioalet beslag

Göteborgs Handels- & Sjöfartstidning drabbades under krigsåren av över tioalet beslag; de första ingreppen ägde rum 13, 14 och 16 september 1940. Den 8 oktober samma år drabbades tidningen ånyo av detta slag av regeringsingripande sedan Torgny Segerstedt riktat skarp kritik mot överbefälhavarens, general Olof Thörnells, mottagande av en tysk orden ur Hitlers hand. Under rubriken ”En riksolycka” skrev Segerstedt bland annat följande:

”Överbefälhavaren, general Thörnells har hugnats med en hög tysk orden. Så länge general Thörnells är den svenska krigsmaktens överbefälhavare är det icke hans ensak, om han mottager eller undanbeder sig slika utmärkelser. Hänsyn måste tagas till hans ställning... Vad tänker detta folk om sin härsmakts högste befälhavare, när han hedras med utmärkelser från ett håll för vilket demokrati är en styggelse? Befrämjar detta det förhållande mellan folkhärens befälhavare och folket, som är önskvärt och i farans stund ett livsvillkor för farans mötande?... General Thörnells mottagar en orden ur dens hand, som låtit sina trupper rycka in i Danmark och sänt dem i härtåg mot Norge. Som privatman är herr Thörnells förvisso oförvitlig. Som offentlig person har han icke visat sig svåra och prövande situationer vuxen... När det gäller Sverige får icke köpslås, ic ke dagtingas, icke väjas.”

Den sista artikeln som återges i boken *Segerstedt i GHT* skrevs den 4 augusti 1944, cirka åtta månader före den legendariske skribentens död, och innebar bland annat en svidande kritik av den enligt Segerstedt ”vettskrämda” svenska samlingsregeringens agerande under ofredsåren. Artikeln har rubriken ”Luften är rensad” varur saxas följande:

”Allt vad den mannen rör vid blir stinkande smuts’, skrev för något år sedan

Thomas Mann om herr Hitler... Våldet triumferade. Den som på den tiden lyssnade till herr Hitlers tal, kväljdes av deras triumferande skravel. Somen mara tryckte hitlerismen Europa. Alla stater försökte vara den övermodige till lags. Pressen i alla länder utsattes för påtryckning från de ängsliga regeringarna för att icke meddela vad den visste sant och hänt vara. Denna ömkliga inställsamhet räddade intet land från överväld. Det tjänade endast till att röja väg för den tyska propaganda, som underminerade motståndet mot nazismen... Hur som helst, luften är rensad. Vinden är sträv och hård men kvalmet är borta. Den unkna stank, med vilken hitlerismen förpestat luften, sopas bort av de hårda väder, som gå fram över jorden.”

I artikeln avfärdade Segerstedt också med rätta tanken, att svenska ”realpolitiker” av typ Gustaf V och utrikesminister Ernst Günther skulle ha räddat Sverige från att dras in i kriget. Också den ovan nämnde diplomaten Sven Grafström, under kriget verksam vid UDs pressbyrå i Stockholm, motsatte sig privat den svenska eftergiftspolitikerna på exakt samma sätt som han under det Kalla krigets begynnelse skulle motsätta sig regeringen Erlanders ängsliga politik gentemot Sovjetunionen med utrikesminister Östen Undén, finansminister Ernst Wigforss och Moskva-ambassadören Rolf Sohlman som främsta tillskyndare.

Barnen

Det förunnades som sagt inte Segerstedt att få uppleva Andra världskrigets slut och nationalsocialismens fall. Man kan bara spekulera i hur han skulle ha ställt sig till eftergiftspolitikerna gentemot Moskva. En kvalificerad gissning är dock att han skulle ha intagit precis samma attityd som han gjorde i förhållande till regeringens politik visavi Tredje riket.

Torgny Segerstedt var son till skolmannen och författaren Albrekt Segerstedt (1844-94), en framstående pedagog som också ägnade sig åt att skriva böcker med sagomotiv. Han hade startat flera skolor i hemstaden Karlstad och även varit redaktör i *Nya Wermlands-Tidningen* 1889-91.

Segerstedts barn, Torgny T. Segerstedt och Ingrid Segerstedt Wiberg, skulle båda göra framgångsrika karriärer. Den förstnämnde, född 1908, var filosof och sociolog och utnämndes till professor i Uppsala 1938. 1955-78 var han rektor för Uppsala universitet. Han var bland annat

en varm vän till det judiska folket och den 1948 grundade staten Israel och var även ledamot av Svenska akademien. Han avled 1999. Hans syster Ingrid Segerstedt Wiberg, född 1911 och fortfarande i livet, var journalist och skribent samt representerade Folkpartiet i riksdagen 1958-70. Hon var även ordförande i Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet samt aktiv debattör i bland annat flyktingfrågor och den svenska inställningen till nationalsocialismen och Tyskland under kriget.

Torgny Segerstedt har för alltid nedlagt sin penna. Men hans höga föredöme inspirerar efterföljande generationer skribenter!

Res till Taiwan!

En översikt över norska stortingspolitikernas reserverksamhet visar, att nästan var tionde parlamentariker har besökt Taiwan, eller Republiken Kina som det officiellt heter. Alla partier, med undantag för Socialistisk Venstre, har deltagit i resor som de själva icke har betalt. Och utfallet beskrivs som nyttigt och informativt, i ett land som Norge inte har diplomatiska förbindelser med och som Folkrepubliken Kina anser vara en del av sitt territorium. .

Det är självfallet nyttigt för norska politiker – och för andra politiker också – att besöka Taiwan, det demokratiska Kina. Här har utvecklingen gått i en helt annan riktning än på fastlandet, där enpartistaten fortsättningsvis biter sig fast och där de mänskliga rättigheterna kränks dagligen. Det yppiga bruket av dödsstraff har väckt betydande internationell uppmärksamhet, bland annat genom Amnesty Internationals rapport *No One is Safe* (Ingen är trygg).

Klyftan mellan folk och regioner ökar också, något som åter kan skapa betydande sociala problem och oro. Ty en politisk, social och etnisk oro under samma tid kan skapa stora problem för kommunistregimen.

På många sätt kan Taiwan vara ett exempel som manar till efterföljd för Folkrepubliken Kina. Här har försiggått ett oblodigt regimskifte samt fria lokal-, parlaments- och presidentval. Flerpartistaten har konsoliderats och de mänskliga rättigheterna respekteras. Inte heller tillämpas dödsstraff längre. Undertecknad tvivlar inte på vilken av de båda kinesiska staterna som förtjänar vår solidaritet och vårt stöd – Republiken Kina på Taiwan!

Nils Tore Gjerde

BOK-NYTT

Enkel biljett till Polen

Kjell Albin Abrahamson har en gedigen bakgrund som utrikeskorrespondent i Moskva, Warszawa och Wien. Själv föredrar han att, med glimten i ögat, kalla sig ”jämtlänning, svensk och östeuropé”. Efter att tidigare bland annat ha skrivit om Vitryssland har han nu också skrivit en bok om Polen med titeln *Enkel biljett till Polen*. Som vanligt är det mestadels ett rent nöje att läsa vad Abrahamson åstadkommit, även om man någon gång tvingas reservera sig mot författarens högst personliga åsikter.

Samtidigt är det just det personliga tilltalet som gör Kjell Albin Abrahamsons skrivelser så läsvärda. Boken inleds exempelvis med en ganska detaljerad redogörelse för hur Abrahamson råkade ut för två hjärtinfarkter under sin tid i Wien för ett par år sedan och den lärdom han kunde dra därav. Hans skildring av storkläktets situation i Europa är också mycket roande och intressant.

Nu är det emellertid knappast på grund av redogörelsen för det egna hälsotillståndet eller hans iakttagelser av storkarnas liv och leverne som man i första hand tar Abrahamsons senaste bok till sig. Huvudskälet för att läsa *Enkel biljett till Polen* är den expertkunskap om tillståndet i Östeuropa i allmänhet och Polen i synnerhet som författaren besitter i så rikt mått. Icke minst skriver Abrahamson om Polens förhållande till EU (landet är som bekant medlem både i NATO och EU). Jag citerar (sidan 91): ”Polackerna ville inte ge sig in i kampen för att få med kristendomens betydelse i den nya EU-konstitutionens förord eller preamble som det heter på

nysvenska. (Vem sa något om behovet av språkvård i EUs skrivelser?) Polens högsta kyrkliga ledare, primas Józef Glemp, blev rasande över att det inte skulle finnas någon hänvisning till Gud eller kristendomens civilisatoriska betydelse för Europa... Vid de avslutande förhandlingarna lyckades de skickliga polska förhandlarna pressa ur EU mer slantar än vad unionens kassakista tillåter.”

Abrahamson påtalar vidare det faktum att Polen mer än många västdemokratier ”är berett att försvara grundläggande demokratiska värderingar” (sidan 93), varför landet inte tvekade att delta i störtandet av den blodbesudlade diktatorn Saddam Hussein i Irak. Det moderna Polen kan således uppvisa många positiva sidor. Dit måste den romersk-katolska kyrkan, som jämte den oberoende fackföreningsrörelsen Solidaritet var den samhällskraft som i första rummet låg bakom störtandet av kommunismen, räknas. Och bland den polska kyrkans representanter står naturligtvis den framlidne polskfödde påven, Johannes Paulus II, i särklass.

Abrahamson visar hur kyrkan redan från Polens återupprättande som självständig nation

1918 och framåt kom ”att spela en viktig roll som sammansvetsande part och kulturell identifikationsbärare” (sidan 172). En kyrklig centralgestalt i tvekampan med den kommunistledda diktaturen var Polens primas, kardinal Stefan Wyszyński (1901-81), vilken under Andra världskriget varit aktiv i motståndsrörelsen mot nationalsocialismen. Han fängslades sedan av kommunisterna men frisläpptes efter tre år 1956 efter den folkliga resningen i Poznan. I själva verket stod regimen i grunden maktlös mot det ideologiska alternativ och den moraliska kraft den katolska kyrkan representerade – betänk att i ”Folkrepubliken Polen fanns 15 000 präster, 7 500 munkar och 29 000 nunnor, en icke obetydlig armé i kampen mot den kommunism som passade polackerna lika illa som sadeln på en ko, för att citera Stalin.” (sidan 179).

En höstdag 1978 inträffade så det ögonskenligen otroliga – kardinalen i Kraków, Karol Wojtyła, utsågs till påven Johannes Paulus II sedan en italiensk kardinal som tagit sig påvenamnet Johannes Paulus I avlidit efter bara 33 dagar på Petri stol. Skräcken bredde ut sig bland de kommunistiska härskarna i såväl Warszawa som Moskva. Denna skräck hade allt fog för sig, ty sedan Wojtyła-Johannes Paulus II överlevt ett av allt att döma kommunistiskt initierat mordförsök skulle han, bland annat genom flera besök i sitt hemland, bli en av de tyngst vägande faktorerna bakom den kommunistiska implosionen 1989-91.

Också Polen har förstas, liksom alla andra länder, gott om problem, vilka Kjell Albin Abrahamson på intet sätt väjer för. Dit hör brottsligheten med betydande inslag av maffiaverksamhet, liksom ett tämligen utbrett samhällsvåld – till och med våra egna betydande svenska problem i den vägen kan tyckas

förhållandevis små vid en jämförelse. Ett särskilt problem som är förknippat med Polens historia är antisemitismen. Som vanligt är verkligheten betydligt mer komplicerad än vad de enkla slagorden låter påskina; det är dock väl känt att det i Polen förekom flera massakrer på judar efter Andra världskrigets slut, bland annat i staden Kielce. I Polen, som före Andra världskrigets utbrott hade ett betydande judiskt folkinslag, finns i dag bara en liten judisk minoritet. Vilket inte hindrar att nationalsocialistiskt inspirerade grupper alltjämt sticker upp sina fula trynen i olika sammanhang.

Samtidigt, skriver Abrahamson, pågår en vital debatt i frågan. Intresset för det judiska i Polen tycks dessutom hela tiden växa, och Abrahamson konstaterar: ”Aldrig förr i modern tid har det publicerats så rikligt med judisk litteratur i Central- och Östeuropa. Aldrig förr har judisk musik klingat så högt och välljudande. Judendomen och den judiska kulturen upplever en magnifik pånyttfödelse i hela Östeuropa” (sidan 211).

Det finns all anledning för den som intresserar sig för Europas förflutna att läsa Kjell Albin Abrahamsons bok om Polen!

Tommy Hansson
Kjell Albin Abrahamson: Enkel biljet till Polen. 279 sidor. Fischer & Co.

Religion och politik

Religion och politik heter en kursbok, som är avsedd att användas för studier på högskola och universitet. Boken, som har ett flertal författare, tar bland annat upp ämnen som islamiska stater, den israelisk-palestinska konflikten, terrorism i religionens namn, Europas kristdemokrati och sekularisering.

Att det har funnits och att det finns samband mellan religion och politik ger historien många belägg för.

Ett samband av ondo mellan religion och politik har ställts i blixtbelysning i våra dagar. Muslimer har genom sina terrorhandlingar i religionens namn avslöjat islams rätta ansikte. Samtidigt som islam flyttar fram sina positioner pågår det en sekulariseringsprocess i de västerländska samhällena. Sekularisering är, enligt bokens definition, att för allt fler människor och inom allt fler samhällsområden betyder religion allt mindre.

Ett utslag av sekularisering är att de kristdemokratiska partierna i Europa har släppt kraven på att försöka påverka samhällsutvecklingen i kristen riktning. I stället försöker man att skapa legitimitet för sin politik på annan grund än den kristna. Ett tydligt exempel på denna kursändring uppvisar Kristdemokraterna i Sverige. Den förre partiledaren Alf Svensson är den som ligger bakom den anpassningspolitik, som i dag kännetecknar partiet. Och den nuvarande kd-ledaren har hakat på och säger, att för honom är det oerhört viktigt

att skilja mellan religion och politik.

Den västerländska demokratin har sin upprinnelse i kristendomen. Till ett demokratiskt system hör yttrandefrihet och mötesfrihet. För dessa demokratiska självklarheter utgör sekularisering ett hot. I stället för kristendomen som normgivare och riktningssvisare för opinionsyttringar träder tidsandan och den politiska korrektheten in som samhällets ledstjärna.

Vad gäller konflikten om Palestina så är det viktigt att framhålla, vilket aldrig sker, att det judiska folket har äganderätt till landet i dess helhet. Judarna har både en religiös rätt och en historisk rätt till Palestina. Det är deras hemland. Talet om den ockuperade Västbanken har man till leda fått ta del av i medierna. Israelerna är inte ockupanter i något avseende. De kan knappast vara ockupanter i det land, som de har rätt till. Araberna kom till Palestina först på 600-talet och då som ockupanter. Sex år efter Muhammeds död intog araberna Jerusalem och lät uppföra en stor moské på den gamla tempelplatsen. Samtidigt förbjöds judarna att bosätta sig i Jerusalem.

Avslutningsvis ställs i boken

frågan om de religiösa förändringarna kommer att resultera i en förändrad politik. Den frågan behöver inte ställas. En förändrad politik är redan fullt märkbar, och den har tydliga samhällsupplösande drag.

David Stavenheim
Magnus Hagevi (redaktör): *Religion och politik*. Liber AB.

Exit Folkhemssverige

Att skriva och debattera om invandring i Sverige är svårt, särskilt om skribenten och/eller debattören inte instämmer i det politiskt korrekta axiomet att all invandring är bra för landet. Vederbörande får i det sistnämnda fallet finna sig i att avfärdas eller marginaliseras i det offentliga samtalet.

Dessa premisser har emellertid inte avskräckt Ingrid Björkman, Jan Elfverson, Jonathan Friedman och Åke Wedin från att publicera boken *Exit Folkhemssverige – En samhällsmodells sönderfall* (2005). Boken är enligt baksidestexten ”en vetenskapligt upplagd undersökning av Sveriges omvandling från folkhem till

mångetniskt samhälle”. Denna undersökning har ett såväl historiskt som samtida perspektiv.

1900, konstaterar Jan Elfverson i bokens inledningskapitel, bestod Sveriges befolkning av endast 0,7 procent invandrare. 2000 hade procentandelen stigit till 11,3 procent. Den moderna invandringsvägen kan sägas ha inletts i mitten av 1900-talet, då ett antal invandrare från Sydeuropa och Finland tilläts komma till Sverige för att arbeta inom svensk industri. I början av 1970-talet spädades invandringen på med flyktingar från främst juntans Chile och andra latinamerikanska länder.

Från officiell svensk sida har den genomgående linjen varit att all invandring varit bra. Den kritik som förekommit har viftats undan med argument som går ut på att alla invändningar per se är rasistiskt betingade. Författarna belyser icke minst denna probleamtik på ett intressant och nyanserat sätt.

Tommy Hansson
Exit Folkhemssverige – En samhällsmodells sönderfall. 201 sidor. Cruz del Sur, Torsby.

CONTRA

4 | 1981 | ...

För tjugofem år sedan uppmärksammades dagispolitiken. Samhället satsade elva miljarder på dagisverksamhet för 28 procent av förskolebarnen. Övriga 72 procent av barnen fick dela på 1 miljard. De som önskade själva ta hand om sina barn missgynnades då, som nu, speciellt. Den största orättvisan som finns i vårt land är att kvinnor som vill ta hand om sina egna barn anses vara icke-existerande, medan det är ett välavlönat yrke att ta hand om andras barn. Ingen skillnad mot idag alltså. Knat-

ten som på omslaget till *Contra* 4 1981 illustrerade temat har för övrigt nyligen börjat arbeta som civilingenjör på Europeiska Rymdorganisationen ESA...

Kan man lita på experterna? Svaret är nej menade John Kent i en artikel i *Contra*. Storbritanniens hovastronom avvisade 1956 tanken på rymdfart – ett år innan den första satelliten skickades upp. Orville Wright, som var en bröderna som låg bakom den första flygningen 1903, avvisade så sent som 1914 tanken på passagerarflyg. Ett amerikanskt

patentråd tyckte i slutet av 1800-talet att patentverket kunde stängas, eftersom allt redan var uppfunnet. Så fortsatte artikeln på punkt efter punkt...

Ett ord som numer är väl etablerat i svenska språket dök upp för första gången i *Contra* nummer 4 1981, som berättade om boken *Nomenklatura* av Mikael Voslensky, som just kommit ut på tyska. Några år senare kom den på svenska och idag är ”Nomenklatura” ett vedertaget begrepp.

...för tjugofem år sedan